

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

«ԲԵՌԿՈՒՏ 555»

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ
ՓԱՐԱՔԱՐ ԳՅՈՒՂԻ ՄԵՐՁԱՎԱՆԻ ԽՃՈՒՂԻ 31
ՀԱՍՑԵՆՈՒՄ ՄԵԾԱԾԱԽ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ
ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

«ԲԵՌԿՈՒՏ 555» Ա/Կ-Ի
ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Երևան – 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ 3

1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 6

2 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ.....23

3. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ ԵՎ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ.....45

4. ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ 60

5. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ.....63

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ

Ներկայացվող սահմանումները և եզրույթները /տերմիններ/ բերվում են ՀՀ բնապահպանական ոլորտի օրենքներից և նորմատիվ փաստաթղթերից:

**Շրջակա միջավայր`** բնական և մարդածին տարրերի (մթնոլորտային օդ, ջրեր, հողեր, ընդերք, լանդշաֆտ, կենդանական ու բուսական աշխարհ, ներառյալ` անտառ, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, բնակավայրերի կանաչ տարածքներ, կառույցներ, պատմության և մշակույթի հուշարձաններ) և սոցիալական միջավայրի (մարդու առողջության և անվտանգության), գործունեի, նյութերի, երեւոյթների ու գործընթացների ամբողջությունը և դրանց փոխազդեցությունը միմյանց ու մարդկանց միջեւ.

շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություն` հիմնադրությային փաստաթղթի գործողության կամ նախատեսվող գործունեության իրականացման հետեւանքով շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա հնարավոր փոփոխությունները.

նախատեսվող գործունեություն` շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում.

**ձեռնարկող`** սույն օրենքի համաձայն` փորձաքննության ենթակա հիմնադրությային փաստաթուղթ մշակող, ընդունող, իրականացնող և (կամ) գործունեություն իրականացնող կամ պատվիրող պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ.

**ազդակիր համայնք`** շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությային փաստաթղթի կամ նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության ենթակա համայնքի (համայնքների) բնակչություն` ֆիզիկական և (կամ) իրավաբանական անձինք.

շահագրգիռ հանրություն` փորձաքննության ենթակա հիմնադրությային փաստաթղթի ընդունման և (կամ) նախատեսվող գործունեության իրականացման

առնչությամբ հետաքրքրությունն ցուցաբերող իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք.

գործընթացի մասնակիցներ՝ պետական կառավարման ու տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ֆիզիկական ու իրավաբանական անձինք, ներառյալ՝ ազդակիր համայնք, շահագրգիռ հանրություն, որոնք, սույն օրենքի համաձայն, մասնակցում են գնահատումների եւ (կամ) փորձաքննության գործընթացին.

հող՝ երկրի մակերևույթում բիոտիկ, աբիոտիկ և մարդածին գործոնների երկարատև ազդեցության արդյունքում առաջացած ինքնուրույն բնագիտապատմական հանքաօրգանական բնական մարմին՝ կազմված կոշտ հանքային և օրգանական մասնիկներից, ջրից ու օդից և ունի բույսերի աճի ու զարգացման համար համապատասխան պայմաններ ստեղծող յուրահատուկ գենետիկամորֆոլոգիական հատկանիշներ ու հատկություններ.

հողային պրոֆիլ՝ հողագոյացման գործընթացում օրինաչափորեն փոփոխվող և գենետիկորեն կապակցված հողային հորիզոնների ամբողջություն.

խախտված հողեր՝ առաջնային տնտեսական արժեքը կորցրած և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ներգործության աղբյուր հանդիսացող հողեր.

հողի բերրի շերտ՝ հողային ծածկույթի վերին շերտի բուսահող, որն օգտագործվում է հողերի բարելավման, կանաչապատման, ռեկուլտիվացման նպատակներով.

հողի պոտենցիալ բերրի շերտ՝ հողային պրոֆիլի ստորին մասը, որն իր հատկություններով համընկնում է պոտենցիալ բերրի ապարների (բուսականության աճի համար սահմանափակ բարենպաստ քիմիական կամ ֆիզիկական հատկություններ ունեցող լեռնային ապարներ) հատկություններին.

հողածածկույթ՝ երկրի կամ դրա ցանկացած տարածքի մակերևույթը ծածկող հողերի ամբողջությունն է.

հողի բերրի շերտի հանման նորմեր՝ հողի հանվող բերրի շերտի խորությունը (սմ), ծավալը (մ³), զանգվածը (տ).

ռեկուլտիվացում՝ խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումների համալիր, որը կատարվում է 2 փուլով՝ տեխնիկական և կենսաբանական.

ռեկուլտիվացիոն աշխատանքներ՝ օգտակար հանածոների արդյունահանման նախագծով կամ օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության ծրագրով շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակով նախատեսված ընդերքօգտագործման արդյունքում խախտված հողերի վերականգնմանն ուղղված (անվտանգ կամ օգտագործման համար պիտանի վիճակի բերելու) միջոցառումներ.

պատմության եւ մշակույթի անշարժ հուշարձաններ՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային եւ բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

1. Ընդհանուր տեղեկատվություններ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող	«Բեռկուտ 555» Ա/Կ
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն	Ք. Երևան, Եղբայրության 22, բն. 25
Նախագահ	Արսեն Գրիգորյան
Նախատեսվող գործունեության հասցեն	ՀՀ Արմավիրի մարզ, գ. Փարաքար, Մերձավանի խճուղի 31

1.2 Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՄՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.3 նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը:

Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

"Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի սահմանումների համաձայն գործունեությունը հանդիսանում է Բ կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման փորձաքննության:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման սույն հաշվետվությունը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական էլակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության փուլում:

1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) - Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 1994թ. և

լրամշակված՝ 2007թ.) - կարգավորում է արտանետման թույլտվությունները և սահմանում է մթնոլորտային օդի աղտոտման սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

ՀՀ Ջրային օրենսգիրք (2002թ.).

Օրենսգրքով կարգավորվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի, այդ թվում՝ ջրամատակարարման, ջրահեռացման համակարգերի տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման և պահպանման ոլորտում ծագող հարաբերությունները: Օրենսգրքի նպատակն ազգային ջրային պաշարի պահպանությունն է, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության պահանջների բավարարման, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական կայունության ապահովման, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի ինդիքների լուծման համար իրավական հիմքերի ապահովումը:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված

հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 23.11.1999 թ.), որը սահմանում է պետական քաղաքանությունը բնական բուսական աշխարհի գիտականորեն հիմնավորված պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 03.04.2000թ.), որը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների Հայաստանի Հանրապետությունում պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքանությունը:

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքը (27.11.2006թ.), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

«Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ Օրենքը (28 ապրիլի 1999թ.) - օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելու իրավական հիմքերը՝ քաղաքաշինական գործունեության բոլոր փուլերում քաղաքացիների, հասարակության ու պետության շահերը պաշտպանելու, օրենսդրական ակտերի, ստանդարտների ու կանոնների պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով:

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 781 որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին

ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին եվ տեսակային կազմին ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ հայաստանի հանրապետության կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 30-ի n 1318-ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 71-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը:

ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 72-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը,

ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հունվարի 20-ի «Ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին». N 64-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 2011թ-ի սեպտեմբերի 8-ի «Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1396-Ն որոշումը:

ՀՀ կառավարության 2017 թ-ի դեկտեմբերի 14-ի «ՀՈՂԵՐԻ ՌԵԿՈՒՐՏԻՎԱՑՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ԵՎ ԽԱԽՏՎԱԾ ՀՈՂԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄՆ ԸՍՏ ՌԵԿՈՒՐՏԻՎԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 26-Ի N 750-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» թիվ 1643-Ն որոշումը:

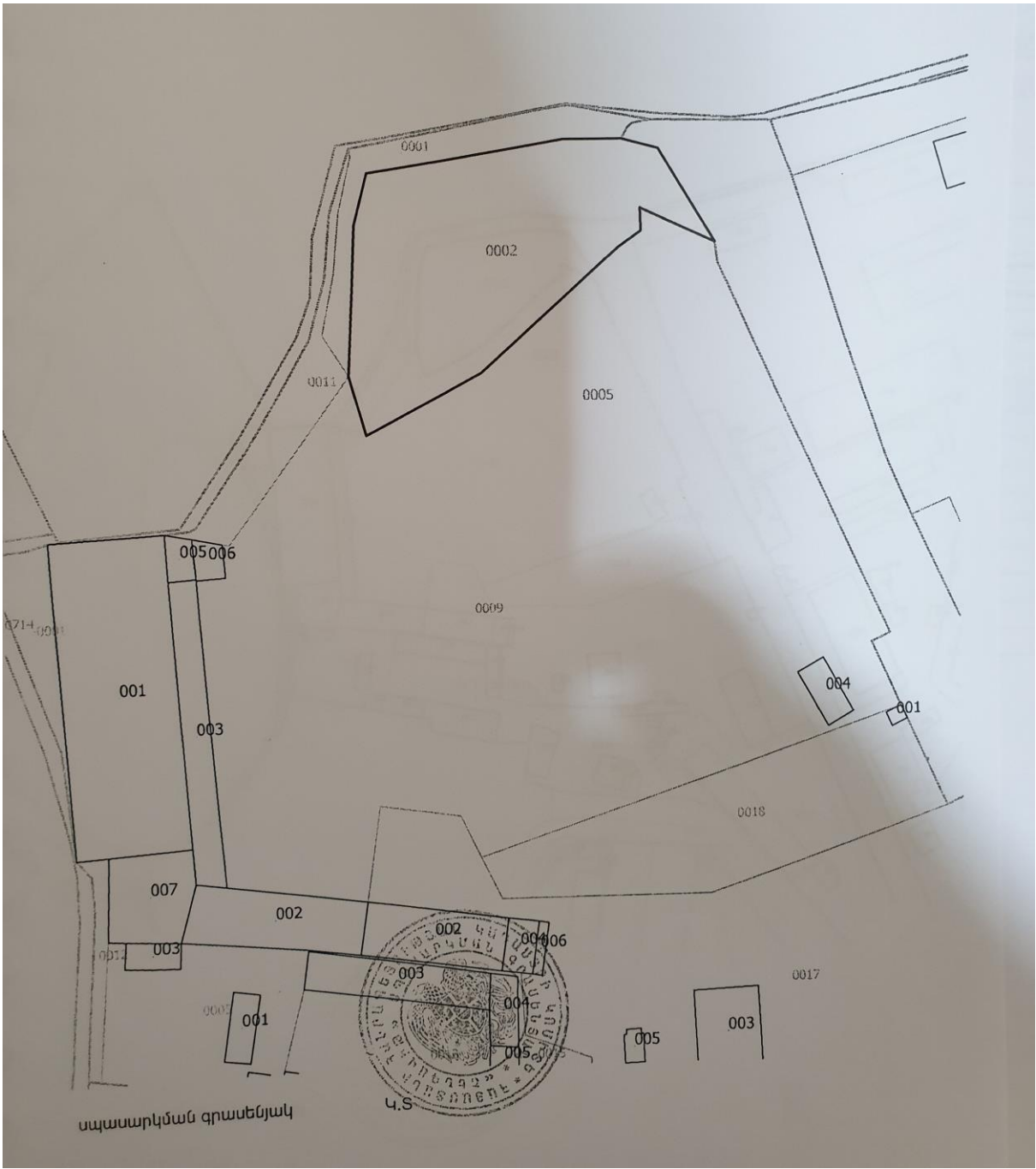
ՀՀ կառավարության 2017 թ-ի նոյեմբերի 2-ի «ՀՈՂԻ ԲԵՐՐԻ ՇԵՐՏԻ ՀԱՆՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆԸ ԵՎ ՀԱՆՎԱԾ ԲԵՐՐԻ ՇԵՐՏԻ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆՆ ՈՒ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-Ի N 1026-Ն ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» թիվ 1404-Ն որոշումը:

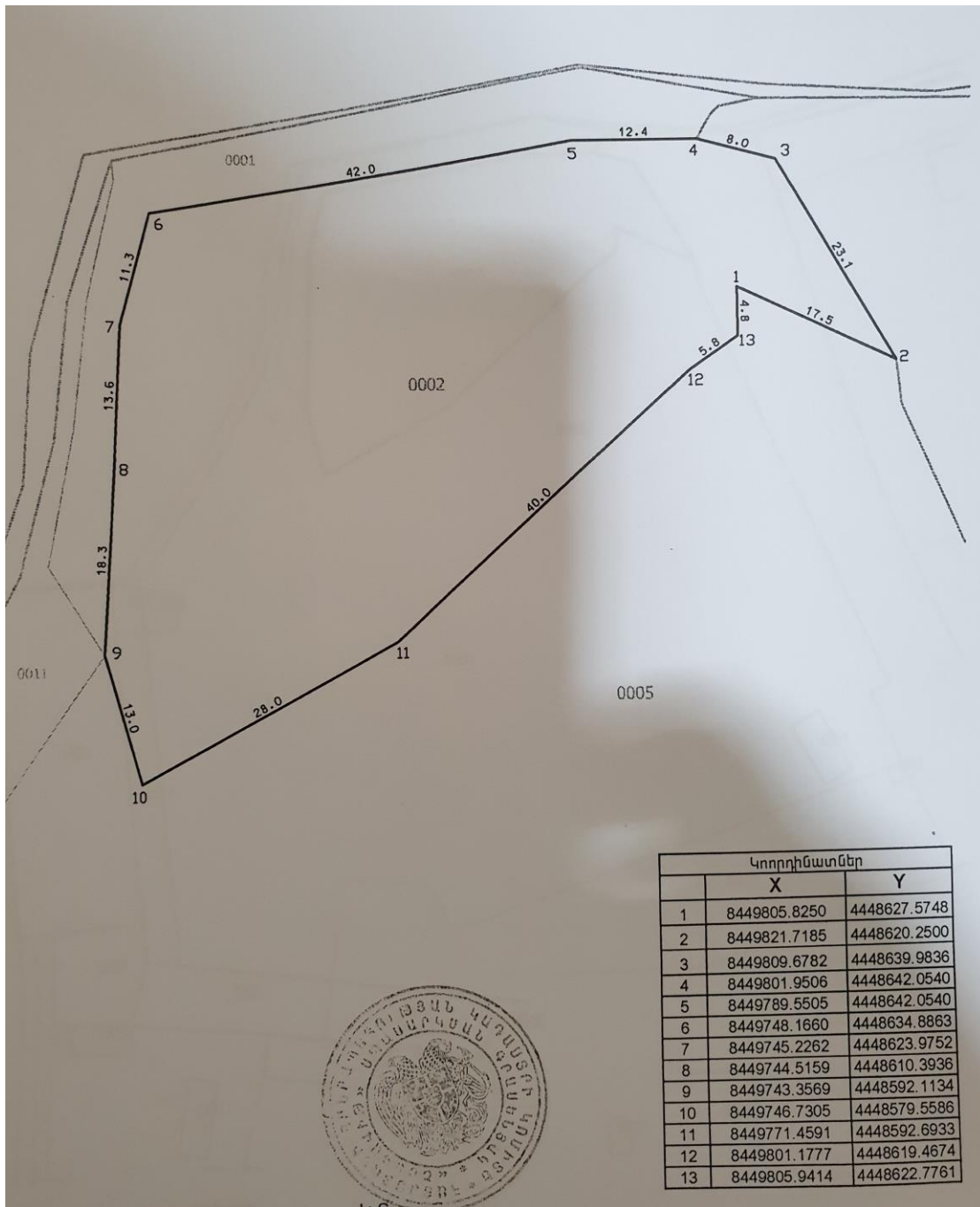
1.5 Նախատեսվող գործունեության նպատակը, բնութագիրը և տեխնիկական-տեխնոլոգիական լուծումները

Նախատեսվող գործունեության նպատակը. ըստ մեծածախ առևտրի կենտրոնի կառուցապատման նախագծի՝ հողամասի մակերեսը 2600քմ է, կառուցապատման մակերեսը՝ 1781.2քմ, ընդհանուր շինարարության մակերեսը՝ 1854.6քմ: Նախատեսվող գործունեությունն իրենից ներկայացնում է առևտրի կենտրոն, ընդհանուր տանիքածածկով, երկու վերգետնյա հարկով շինություն:

Տեղամասի փաստացի իրավիճակը:

Հատված կադաստրային քարտեզից:

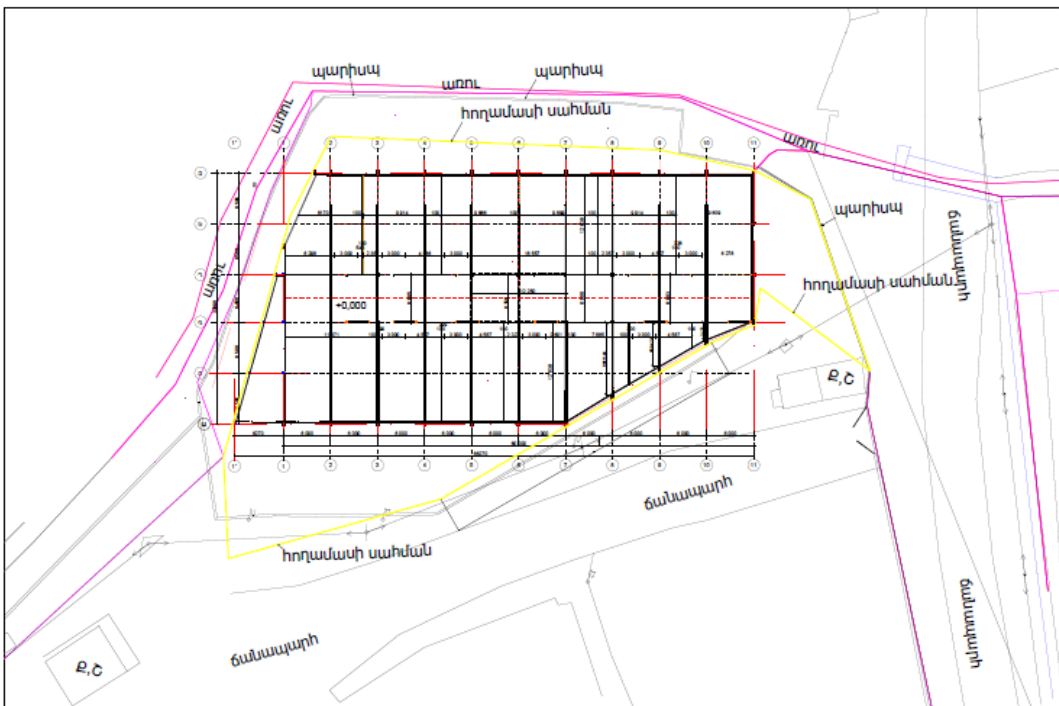
Նախատեսվող շենքի տեխնիկական ցուցանիշներն են.

Շինության հատակագծումն ունի ուղղանկյունաձև տեսք 60 x 32մ առանցքային չափերով: Կոնստրուկտիվ համակարգը իրականացվում է մետաղական կազմովի կտրվածքի էլեմենտներով (սյուներ) եզրերում 4.68մ մեջտեղում 6.73մ: Տանիքը երկթեք, ծածկույթը սենդվիչ սալերով 10սմ հաստությամբ: Ջրահեռացումը կազմակերպված:

Պատերը նույնպես իրականացվում են սենդվիչ սալերով 10սմ հաստությամբ: 1-ին առանցքից ձախ իրականացվում է ծածկարան մետաղական կոնստրուկցիաներով և պռոֆնաստիլ ծածկույթով: 5-7 և Գ-Դ առանցքների միջև իրականացվում է երկրորդ հարկ որտեղ բարձրանում են շարժական սանդուղքի միջոցով:

Նախատեսվում է տարածքը բարեկարգել, ասֆալտապատել, դեկորատիվ սալապատել և կանաչապատել (սիզախոտով, տեղանքին բնորոշ ծաղիկներով),

Գլխավոր հատակագիծ Մ1: 400

Տարածքի կառուցապատումը կատարվելու է համաձայն՝ ՀՀ-ում գործող նորմատիվա-տեխնիկական, նախագծային և շինարարական նորմերին և առկա քաղաքաշինական փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

Նախապատրաստական աշխատանքներ.

- շինարարական աշխատանքները սկսելու համար նախատեսվում է իրականացնել՝ տարածքի քանդման և հարթեցման աշխատանքներ:

Շինարարական աշխատանքներ.

- քանդման աշխատանքներ,

- շինհրապարակի լուսավորության ապահովման միջոցառումներ,
- մեքենաներով և ձեռքով հողային աշխատանքներ,
- հիմնային աշխատանքներ, գրունտի հետլիցք, տոփանում,
- արտաքին աշխատանքներ՝ կմախքի, պատերի, ծածկերի, տանիքի իրականացում և մեկուսացում,

- ներքին աշխատանքներ՝ միջնորմներ, հատակներ, ենթակառուցվածքներ և այլն,

- ժամանակավոր կոմունիկացիոն և նախապատրաստական աշխատանքներ:

Մինչև շինարարական աշխատանքների սկսելը գործունեության ենթակա տարածքում կատարվելու են հարթեցման աշխատանքներ:

Հաշվի առնելով տեղանքի պայմանները, կազմակերպվելու է անվտանգության տեխնիկայի կանոնների իրականացման համալիր մշակում՝ ղեկավարվելով ՀՀՇՆ IIIIV. 2008-ի դրույթներով:

Շինարարության փուլում շենքի կառուցապատման համար նախատեսվում է շինարարական հրապարակ, որը կազմում է մոտ 1854.6քառ. մ, որտեղ լինելու են.

- ամբարձիչ՝ 1 հատ,
  - ժամանակավոր աշխատասենյակ՝ 1հատ,
  - ճաշարան 1 հատ,
  - աղբի տարաներ 2 հատ,
  - լուսարձակներ 6 հատ,
  - հանդերձարան 1 հատ,
  - շարժական սան հանգույց (բիոզուգարան)՝ լվացարանով՝ 1 հատ,
  - շինարարական ավտոտրանսպորտի ելքի լվացման կետեր՝ 2 հատ,
- շինհրապարակի մուտքի և ելքի մոտ,
- հակահրդեհային վահանակ՝ 1 հատ:

Շինարարության փուլում կառույցն առանձնացվում է ժամանակավոր տեղադրվող վահանակային պատով:

Շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող 1,20X1,50 չափերի շարժական սանհագույցից (բիոզուգարան): Աշխատանքների ավարտից հետո այն ապամոնտաժվելու է: Բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում՝ լվացման հարթակում: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման հարթակի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ:

Շինհրապարակում անիվների լվացումից առաջացած, ինչպես նաև արտադրական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային ջրահեռացման ցանցին: Արտադրական և անձրևաջրերից առաջացող մակերևութային հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով հեռացվելու են դեպի շինհրապարակում տեղադրվող բիոզուգարան:

Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ և հակահրդեհային անվտանգության միջոցներով՝ կրակմարիչներով:

Շինհրապարակի էլեկտրամատակարարումը կատարվելու է համաձայն «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեխնիկական պայմանի՝ շինարարության փուլում կիրականացվի 400 կվԱ հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայանից:

Աղբահեռացում - Շինարարության ընթացքում կառաջանա շինաղբ՝ ընդամենը՝ 1457.0մ³ քանակով: Շինաղբը տեղափոխվելու է համայնքապետարանի կողմից հատկացված մինչև 5կմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինարարության ընթացքում կառաջանա 7776կգ/տարի, կենցաղային աղբ: Շինարարության փուլում տեղադրվելու են 2 հատ 1,5X1,0մ³, շահագործման փուլում՝ 4 հատ 1,5X1,0մ³ տարողության աղբարկղեր:

Բարեկարգում և Կանաչապատում - Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում: Բարեկարգման աշխատանքները ներառում են ավազակոպճային աշխատանքներ,

բազալտե եզրաքարերի, բետոնե դեկորատիվ սալիկների տեղադրում և բետոնապատում:

Ազատ տարածքներում՝ տեղ-տեղ, մոտ 14քառ.մ մակերեսով տարածքի վրա նախատեսվում է իրականացնել կանաչապատում սիզախոտով՝ համատեղված ծաղիկներով և վարդերով:

Ավտոճանապարհները, մոտեցումները շուրջ 60.0քմ մակերեսով կասֆալտապատվեն:

1.6 .Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է

ջուր՝ խմելու-կենցաղային նպատակով և բնական գազ:

Շինարարության փուլում. շինարարության փուլում ջուրն օգտագործվելու է տարածքի ջրցանի, տեխնիկական կարիքների, հողի(գրունտի) խոնավացման և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային և անհրաժեշտության դեպքում հրդեհաշիջման համար:

Աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակների համար օգտագործվելու է բերովի ջուր՝ պայմանագրային հիմունքներով: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է ավտոցիստեռնով: Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 5տ տարողության բաքի մեջ: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար: Շինարարության փուլում աշխատողների քանակը առավելագույն ծանրաբեռնվածության հերթափոխում կազմում է 27 մարդ, որից 5-ը՝ ինժիներատեխնիկական, 22-ը՝ բանվոր:

Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W = (n \times N + n1 \times N1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 5 մարդ

N– ԻՏՍ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³ օր/մարդ

n1– սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 22 մարդ

N1 – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³ օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 318 օր:

W = (5 x 0.016 + 22 x 0.025) x 318 = 200.34մ³ /շին. ժամ. կամ 0,63 մ³/օր:

բ) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U1 = S1 \times K1 \times T,$$

որտեղ՝

S1 – ջրվող տարածքի մակերեսը 3650 մ², (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

K1 – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի և անիվների լվացման ժամանակահատվածը օրերով, 250 (առավելագույնը 250օր, ներառված անիվների լվացումը),

$$U1 = 3650 \times 0.0015 \times 250 = 1368,75 \text{ մ}^3 / \text{շին. ժամ. կամ } 5,475 \text{ մ}^3 / \text{օր:}$$

Անիվների լվացման համար ջրածախսը կկազմի 39.75մ³/շին.ժամ կամ 0.16մ³/օր:

Ընդամենը ջրի սպառումը շինարարության փուլում կլինի 1608.84 մ³ /շին. ժամ:

Հակահրդեհային կարիքների համար ջրի ծախսը հաշվարկված է 5,2լ/վրկ:

Շահագործման փուլում ջրօգտագործումը կիրականացվի պայմանագրային հիմունքներով:

Նյութեր. շենքի կոնստրուկտիվ համակարգը իրականացվում է մետաղական կազմովի կտրվածքի էլեմենտներով (սյուներ) եզրերում 4.68մ մեջտեղում 6.73մ: Տանիքը երկթեք, ծածկույթը սենդվիչ սալերով 10սմ հաստությամբ: Ջրահեռացումը կազմակերպված: Պատերը նույնպես իրականացվում են սենդվիչ սալերով 10սմ հաստությամբ: 1-ին առանցքից ձախ իրականացվում է ծածկարան մետաղական կոնստրուկցիաներով և պռոֆնաստիլ ծածկութով:

Ամրանային ձողերը և կմախքները, մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն, ինչպես նաև անհրաժեշտ այլ շինարարական նյութերը բերվելու են համապատասխան տրանսպորտային միջոցներով և պահեստավորվելու են շինարարական հրապարակում:

Նախատեսվում է օգտագործել միաձույլ B25 դասի երկաթբետոն: Բետոնանյութը բերվելու է մասնագիտացված կազմակերպության բետոնախառնիչներով:

Բետոնանյութի մատակարարումը կկատարվի այն պարբերականությամբ, որպեսզի ապահովվի շինարարական աշխատանքների անընդհատությունը:

Շինարարության համար նախատեսված բոլոր նյութերն, ինչպես նաև շենքի արտաքին և ներքին հարդարման նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված(լիցենզավորված) կազմակերպություններից:

Տարածքում շինանյութերը պահեստավորվելու է ժամանակավոր շինություններում՝ տակդիրների վրա: Շինարարական հրապարակում շինանյութերը կամ սորուն նյութերը պահեստավորվելու են ծածկի տակ:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ և սարքավորումներ. գործունեության կատարման շինարարության փուլում օգտագործվող հիմնական տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներն են.

- 4 հատ ավտոինքնաթափ
- 1 հատ բուլդոզեր
- 0,5մ³ շերեփով 1 հատ էքսկավատոր
- 1 հատ ոչ ինքնաթափ
- 1 հատ ավտոամբարձիչ՝ 25 տ բեռնատվության
- 1 հատ բետոնի պոմպ
- 4 հատ բեռնատար կամազ
- եռակցող և էլեկտրական այլ գործիքներ:

Շինարարական աշխատանքների՝ բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբռնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտներին կամ տեխնիկական պայմաններին, համաձայն ՇՆ և Կ III-4-80* պահանջներին:

Բեռնման և բեռնաթափման համար նախատեսված տարածքը պետք է հարթեցվի և ունենա 5⁰-ից ոչ ավել թեքություն:

Շինտեխնիկան լինելու է Կապալառու ընկերության սեփական տեխնիկան կամ անհրաժեշտության դեպքում վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից:

Մեքենաները կայանվելու են գործունեության տարածքում՝ շինհրապարակում:

Շինարարական տեխնիկայի և սարքավորումների կայանման վայրերում նախատեսվում է ավագի կամ մանրախճի փռում՝ վառելիքի կամ քսայուղերի հնարավոր արտահոսքը հողային և ջրային ռեսուրսներ կանխելու նպատակով: Աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր և փոխարինվելու է նորով:

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

1.7. Ժամանակացույց.

Շենքի կառուցման շինարարական աշխատանքները տևելու են մոտ 10 ամիս: Գործունեության իրականացման ընթացքում նախատեսվող աշխատանքները ներառված են ժամանակացույցում:

N	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ
1	Նախապատրաստական աշխատանքներ
2	Հողային աշխատանքներ
3	Ե/Բ հիմքերի նախապատրաստական աշխատանքներ
4	Ե/Բ ժապավենաձև հիմքերի կառուցում
5	Հետլիցքի աշխատանքների իրականացում
6	Ե/Բ սյունակալների կառուցում
7	Մետաղական շրջանակների մոնտաժում
8	Միաձույլ ե/բետոնե սալերի բետոնացում
9	Միաձույլ ե/բետոնե սալերի հարդեցնող "տոպինգի" շերտ
10	Սենդվիչ-սալերով պատերի մոնտաժում
11	Սենդվիչ-սալերով ծածկի մոնտաժում
12	Սենդվիչ-սալերով միջնորմների մոնտաժում
13	Բարեկարգման աշխատանքներ
14	Բարեկարգման աշխատանքներ

ՄԵԾԱՑԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԵԼՏՈՒՆ ԵՒ ԱՐԱՎԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԵՐԻ
ԿԱՏԱՐԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՑ

N	ԱՇԽԱՏԱՆՔԵՐԻ ԱՆՎԱՆԱՅԱԿ	ԸՆԴՀԱՆՈՒՂ 10 ԱՄԻՍ									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Նախապատրաստական աշխատանքներ	■									
2	Հողային աշխատանքներ	■	■								
3	Ե/Բ հիմքերի նախապատրաստական աշխատանքներ		■	■							
4	Ե/Բ ժապավենածև հիմքերի կառուցում		■	■	■						
5	Հետլիցքի աշխատանքների իրականացում		■	■	■	■					
6	Ե/Բ սյունակալների կառուցում		■	■	■	■	■				
7	Սետաղական շրջանակների մոնտաժում			■	■	■	■	■			
8	Միաձուլվել/բետոնե սալերի բետոնացում			■	■	■	■	■	■		
9	Միաձուլվել/բետոնե սալերի հարդեցնող "տոպինգի" շերտ			■	■	■	■	■	■	■	
10	Սենյակի-սալերով պատերի մոնտաժում				■	■	■	■	■	■	
11	Սենյակի-սալերով ծածկի մոնտաժում				■	■	■	■	■	■	
12	Սենյակի-սալերով միջնորմների մոնտաժում					■	■	■	■	■	
13	Բարեկարգման աշխատանքներ					■	■	■	■	■	
14	Բարեկարգման աշխատանքներ					■	■	■	■	■	

2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

2.1 ՏԵՂԱԴԻՐՔԸ և ԼԱՆԴՇԱՖՏԸ

Արմավիրի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության արևմտյան հատվածում: Այն Հայաստանի ամենաբարձր բնակեցված մարզն է, բայց տարածքով՝ ամենափոքր: Մարզը զբաղեցնում է 1231 կմ² տարածք, ՀՀ տարածքի 4.1 %-ը, իր մեջ ընդգրկում է Արմավիրի, Էջմիածնի և Բաղրամյանի տարածաշրջանները: Մարզկենտրոնը Արմավիր քաղաքն է:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային: Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

Մարզում է գտնվում Արաքս գետի միջին հոսանքում կառուցված առայժմ միակ ավտոճանապարհային կամուրջը (Մարգարա գյուղի մոտ), որը հանրապետությունը միացնում է Թուրքիային:

Ռելիեֆը զբաղեցնում է Արարատյան ֆիզիկա-աշխարհագրական շրջանի հյուսիս-արևմտյան մասը (800-1000մ բացարձակ բարձրությունները)՝ հյուսիս – արևմուտքից հարավ-արևելք ընդհանուր թեքությամբ ընդգրկում է Արարատյան գոգավորության հյուսիս-արևմտյան, Արաքսի ձախափնյա մասերը և Արագած լեռնազանգվածի հարավ-արևմտյան նախալեռնային ստորոտները: Մարզի ռելիեֆը տափարակ, գետալճային, չոր նստվածքներից կազմված, տեղ-տեղ ալիքավոր մակերևույթով տարածք է:

Լանդշաֆտային գոտին կիսաանապատային է՝ անապատային տեղամասերով:

Տարածաշրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են վերին պլիոցենային և պլեյստոցենային, ստորին-վերին չորրորդական բազալտները, տուֆերը և տուֆաբրեկչիաները, լճա-ալուվիալ նստվածքները, որոնք ծածկված են ավելի երիտասարդ ալյուվիալ-պրոլյուվիալ-դելյուվիալային նստվածքներով, հիմնականում կավավազներ, ավազակավեր, ավազներ, կոպճա-մանրախճային նստվածքներ:

Տարածաշրջանում արմատական ապարներից տարածված են բազալտները և տուֆերը:

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության

(բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքում ռելիեֆը հարթ է, բացարձակ նիշերը տատանվում 860,6-862,9 մ սահմաններում:

2.2. ԿԼԻՄԱՆ

Արարատյան հարթավայրը, որին վերաբերում է և Արմավիրի մարզի տարածքը, հանրապետության ամենամեծ կլիմայական գոտին է և հանդիսանում է Հայկական բարձրավանդակի ցածրադիր և պարփակ մասերից մեկը: Կլիման չոր է, խիստ մայրցամաքային, բնորոշվում է սառը ձմեռներով և շոգ ամառներով, ինչպես նաև արևափայլի երկարատևությամբ (տարեկան՝ միջինը 2578 ժամ):

Ձմեռը, այս տարածքում, բնութագրվում է չոր, քիչ ձյունոտ և ցուրտ եղանակներով, հունվարին օդի միջին ջերմաստիճանը -4.2°C : Գարունը երկարատև է, տաք, խոնավ: Ամառը նույնպես երկարատև է, շոգ, չոր, պարզ եղանակների գերակշռությամբ, հուլիս ամսին օդի միջին ջերմաստիճանը 25.5°C է (առավելագույնը 41°C): Աշունը բնորոշվում է երկարատև չոր, մեղմ և արևոտ եղանակով:

Տեղումների տարեկան քանակությունը կազմում է 300մմ.:

Օդի ջերմաստիճանը.

Օդ. կայանի անվանումը	Բարձ.ծովի մակարդակից. մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների. °C												Միջին տար. °C	Բաց. նվազ. °C	Բաց. առավ. °C
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	XI	XII			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Երևան Ագրո	942	-4.2	-1,2	5,2	12,3	17,0	21,6	25,5	25,3	20,6	13,3	5.6	-0,8	11,7	-30	41

Քամիները.

Անվանում	Միջին արագությունը, մ/վ (տ.Պ. և հ.Պ. արագությունները)	Սամներ	Կրկնելիությունը, % ըստ ուղղությունների								Անհոլմո- թունների կոնցենտրացիան	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (>15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում		
			Միջին արագությունը, մ/վ												20	50	100
			Հյուսիսային	Հյուսիս-Արեւելյան	Արեւելյան	Հարավ-Արեւելյան	Հարավ	Հարավ-Արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-Արևմտյան					12	13	14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Երևան "Զվարթնոց"	917,5	հունվ	14	22	8	9	15	13	12	7	66	0,8	2.1	46	21	22	23
			2,2	2,8	2.3	2.6	2.4	2,2	2,7	248							
		ապրիլ	11	25	10	13	17	10	9	5	21	2.7					
			3.5	3,7	3.1	3.8	3.2	3,5	4.2	3.3							
		հուլիս	17	31	8	11	16	8	5	4	16	3.8					
			6.4	6,5	3.1	2,9	2.7	2,8	3.0	3.5							
հոկտ	13	27	10	12	17	9	7	5	41	1,6							
	2,9	3.2	2.6	2,7	2,5	2,6	3,2	2.7									

Օդի հարաբերական խոնավությունը

Օդ. կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %														
	ըստ ամիսների.												Միջին տար. %	Միջին ամսական ժ ամը 15-ին	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		Ամեն. ցուրտ ամսվա %	ամենա շոգամսվ ա, %
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Երևան "Ագրո"	78	74	64	58	58	51	45	45	49	61	74	79	61	62	33

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը.

Օդ. կայանի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն												Ձնածածկույթ			
	ըստ ամիսների.												Տար- կան	Առավ տասնօրյ ա բարձ- ը, սմ	Տարվա ձնածած կույթովօ րերի քան-ը	Ջրան մեջ ջրի առավել- ընթաց անակը, մմ
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Երևան "Ագրո"	22	24	31	41	46	27	16	8	11	27	26	23	302	46	41	113
	20	26	33	25	40	25	21	24	29	33	23	24	40			

2.3 ՀՈՂԵՐԸ

Հողերի ձևավորման պրոցեսն ընթանում է հրաբխային ապարների բազալտների, տուֆերի, հողմնահարման նյութերի վրա: Տարածաշրջանում այդ ապարների վրա ձևավորվում են կիսաանապատային գորշ հողեր: Շրջանում հողային ծածկույթը ներկայացված է կիսաանապատային գորշ (դռեր) և գետահովտադարավանդային հողերով: Կիսաանապատային գորշ հողերը ձևավորվել են տեղակուտակ, տեղակուտակ-ողողաբերուկային խճային և խճաբեկորային կարբոնատային մայրտեսակների վրա: Այս հողերը ունեն

հիմնականում կավավազային մեխանիկական կազմ, բավականաչափ կմախքային զանգվածի պարունակությամբ: Ստրուկտուրան փոշեհատիկային կամ վառողանման է, ջրակայուն ագրեգատների քանակը չի գերազանցում 30-35%: Առանձին տեղերում հողի խորը շերտերում հաճախ բավական քանակությամբ ջրալույծ աղեր են կուտակվում (մինչև 1-1.5%), որոնք գլխավորապես ներկայացված են CaSO_4 , MgSO_4 և այլ աղեր:

Հողերի բնական տիպերի տարածման քարտեզ

Պայմանական նշաններ

Հողերի անվանումները

5	Լեռնաշագանակագույն
6	Գորշ կիսաանապատային
7	Ոռոգելի մարգագետնային գորշ, գետահովտադարավանդային
8	Հիդրոմորֆ աղուտ-ալկալի

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են գորշ հողերի քիմիական հատկությունները:

Խորությունը, սմ	Հումուս, %	Ընդհանուր, %	CO ₂ , %	CaSO ₄ , %	Կլանված հիմքերի գումարը, մ.էկվ 100գ հողում	P ^H -ը ջրային քաշվածքում
0-8	2.10	0.19	1.3	0.05	22.0	8.0
8-21	1.81	0.132	4.7	0.08	30.5	8.3
21-32	1.55	0.115	10.6	0.5	23.6	8.2
32-65	0.87	0.088	15.5	0.8	18.3	8.1
65-140	0.22	-	2.2	42.1	-	7.3

Գետահովտադարավանդային հողերի առաջացումը կապված է մշտապես հոսող գետերի գործունեության հետ, գետափերի հարթ տարածություններում: Ունեն պարզ շերտավոր կառուցվածք, մեծ հզորություն, թեթև մեխանիկական կազմ (ավազային, կավավազային) և հատիկակնձկային ստրուկտուրա: Հումուսի պարունակությունը 1.5-2-ից մինչև 4-6%: Հողային լուծույթի ռեակցիան հիմնականում չեզոք է կամ թույլ հիմնային: Կլանման տարողությունը մեծ չէ (15-25 մգէկվ 100գ հողում), կլանված կատիոնների կազմում գերակշռողը կալցիումն է:

Հայցվող տեղամասում հողաբուսական շերտի ծավալները չնչին են, վերոգրյալ արդեն նշվել է, որ հայցվող տարածքն հանդիսանում է արդյունաբերական տարածքի մաս, որտեղ հողերն ըստ նպատակային նշանակության արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության են, ըստ հողատեսքի՝ արդյունաբերական օբյեկտների:

2.4 ՋՐԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆԸ

Արմավիրի մարզը հիդրոերկրաբանական տեսակետից գտնվում է Արարատյան արևելյան ջրավազանում: Ստորերկրյա ջրերը պատկանում են լճագետային գոյացություններին և ճաքճքված անդեզիտա-բազալտներին:

Ստորերկրյա ջրերի սնուցումը իրականանում է հիմնականում Արագած սարի հարավային լանջերից հոսող գետերի ենթահունային ջրերի հաշվին, ինչպես նաև միջլավային ջրերի հոսքի միջոցով: Ճնշումնային հորիզոնը տեղադրված է 150-200մ հասնող հավասար խորություններում, ունի բացասական ճնշում (հոսք): Հայցվող տարածքում հանդիպում են նաև գրունտային ջրեր: Նրանք պատկանում են այլուվիալ-դելյուվիալ, պրոլյուվիալ նստվածքներին և սնվում են մակերևութային հոսքի, մթնոլորտային տեղումների, ենթահունային ջրերի և արտեզյան հորատանցքերի արտանետման ջրերից: Նրանք տարածքում հիմնականում հանդիպում են 6-7մ խորության վրա, իսկ տեղ-տեղ մինչև 5-5.5մ-ը:

Գրունտային ջրերը առավելագույն մակարդակի հասնում են ապրիլ-մայիս ամիսներին, իսկ նվազագույնի՝ օգոստոս-նոյեմբեր ամիսներին:

Մարզն առանձնապես հարուստ չէ ջրային ռեսուրսներով. մարզում է գտնվում հանրապետության ամենացածրադիր լիճը՝ Այդր (Ակնա) լիճը, որը զբաղեցնում է 50հա մակերես, ունի 2մ խորություն, ձագարաձև ուրվագիծ և ստորերկրյա սնում:

Միակ գետը, որ սկսվում է մարզի սահմաններում Մեծամորն է (Սևջուրը), որը սկիզբ է առնում Այդր լճից: Մեծամորի միակ խոշոր վտակը Քասախն է: Թուրքիայի հետ սահմանը անցնում է Արաքս գետով: Ռեսուրսների պակասը հիմնականում լրացվում է ստորջրյա ռեսուրսներով: Մեծամորի միակ խոշոր վտակը Քասախն է:

Շրջանի հիմնական ջրային երակը Քասախ գետն է: Երկարությունը 89 կմ է, ավազանի մակերեսը՝ 1480 կմ²:

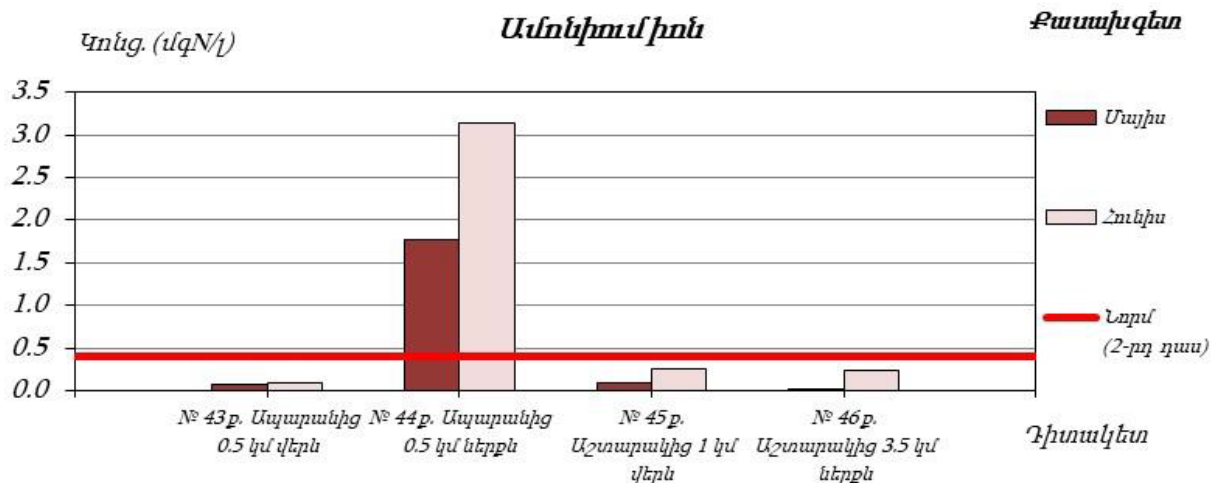
Քասախի ակունքները երկու փոքրիկ գետակներ (առվակներ) են, որոնցից մեկն սկսվում է Արագածից, իսկ մյուսը՝ Փամբակի լեռնալանջերից: Նրանք երկուսն էլ մեծ մասամբ հոսում են հարթ մարզագետիններով և ապա, միանալով միմյանց, առաջացնում Քասախ գետը: Քասախը վերին հոսանքում դանդաղահոս է և սակավաջուր, իսկ միջին հոսանքում դառնում է բավական ջրառատ ու արագահոս: Գետաբերանային մասում նա բաժանվում է մի քանի բազուկների և թափվում Սև ջուր: Ստորին հոսանքում՝ Արարատյան դաշտի սահմաններում, Քասախի ջրերը

գրեթե ամբողջովին օգտագործվում են շրջակա գյուղերի ցանքատարածությունները և այգիները ոռոգելու համար:

Քասախի մեջ թափվող վտակներից ջրառատը Ամբերդն է: Քասախի ջրերը ամբարվում են Ապարանի ջրամբարում և օգտագործվում ոռոգման նպատակով:

Հրազդանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 20 դիտակետում:

Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև հատվածում մայիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), հունիսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև հատվածում ջրի որակը մայիսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), հունիսին՝ «վատ» (5-րդ դաս), Աշտարակ քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում ջրի որակը մայիս և հունիս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

2.5 ԲՈՒՍԱԿԱՆ և ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

Արմավիրի մարզի տարածքում տարածված են ցածր բարձրության (մինչև 1000մ ծովի մակերևույթից բարձր) հարթավայրերին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ: Սակայն այստեղ հանդիպում են նաև արտագոնալ բնակավայրերին (քարաթափեր, ցանքեր, այգիներ, բնակավայրեր) բնորոշ տեսակներ: Համաձայն Ս. Դալի հրապարակված տվյալների, այս լանդշաֆտային զոնայում տարածված են 113 տեսակ ողնաշարավոր կենդանիներ (որոնցից 82-ը՝

հանդիպում են նաև արտագոնալ բնակատեղերում), այդ թվում՝ 28 (20) կաթնասուն, 67 (41)՝ թռչուն, 15 (8)՝ սողուն և 3 (3)՝ երկկենցաղ: Կաթնասունները առավել կերպով ներկայացված են կրծողներով, 13 որոնց մի մասը վարում է ստորգետնյա կենսակերպ: Թռչունները ներկայացված են բաց տարածքներին բնորոշ տեսակներով: Սողունները և երկկենցաղները փոքրաքանակ են: Գարնան և աշնան սեզոններին այստեղ հանդիպում են բազմաթիվ չվանցող տեսակներ:

Մարզի տարածքի դոմինանտ և բնորոշ տեսակներից կարելի է նշել Հայաստանում ամենուրեք տարածված *Crocidura* (սպիտակատամիկ), *Vulpes vulpes* L. (աղվես), *Cricetus auratus* Nat. (գերմանամուկ), *Mucrotus arvalis* Pall. (դաշտամուկ), *Perdix perdix* L. (կաքավ), *Grus grus* L. (կոունկ) և այլն:

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

Բուսական աշխարհը ներկայացված է Երևանյան ֆլորիստական շրջանին:

Տարածաշրջանի հողերը տիպիկ գորշ կիսաանապատային են, աղքատ սննդանյութերով, հարուստ կարբոնատներով, սակավագոր, կավավազային, կմախքային զանգվածների մեծ պարունակությամբ, շերտաթեփուկավոր կամ փոշեհատիկային կազմությամբ, քարքարոտությամբ, որի հետևանքով էլ բույսերի աճն ու զարգացումը ընթանում է զգալի դժվարություններով: Հազարամյակների ընթացքում արհեստական ոռոգման տարբեր տեսակի ագրոմիջոցառումների պարագայում Երևանի տարածաշրջանում առաջացել են կուլտուր-ոռոգելի զգալի հողատարածքներ, որոնք վերածվել են տարբեր տիպի փարթամ կուլտուրական լանդշաֆտների:

Մարդու գործունեության զարգացմանը զուգընթաց (հողերի գյուղատնտեսական օգտագործում, անասունների արածացում, անտառահատում, ոռոգում և այլն) որպես կանոն կրճատվում է լանդշաֆտային գոտու տեսակների ինչպես կազմը, այնպես էլ քանակը՝ ընդհուպ մինչև որոշ տեսակների իսպառ վերացումը:

Մասնագետների կարծիքով այսօր պահպանության կարիք ունի ֆլորայի տեսակների կեսը:

Տարածքներին բնորոշ են հիմնականում կիսաանապատային բուսականության պետրոֆիլ տարբերակները, օշինդրա-էֆեմերային և հալոֆիլ, պսամոֆիլ անապատային բուսատեսակներով:

2.7 ՍԵՅՍՄԻԿ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

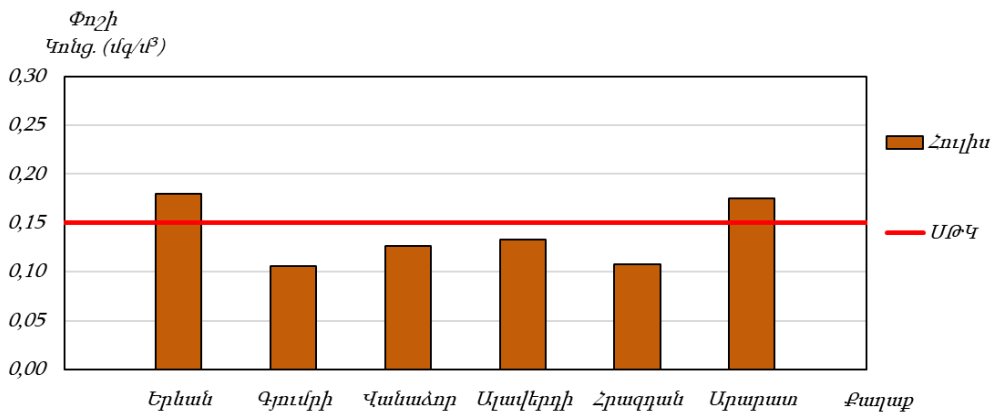
Համաձայն Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N 24-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 102-Ն հրամանով հաստատված շինարարական նորմերի՝ Փարաքար բնակավայրը գտնվում է սեյսմիկ I զոտում, որի բնորոշ է 0.3 հորիզոնական արագացումներ:

2.8 ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

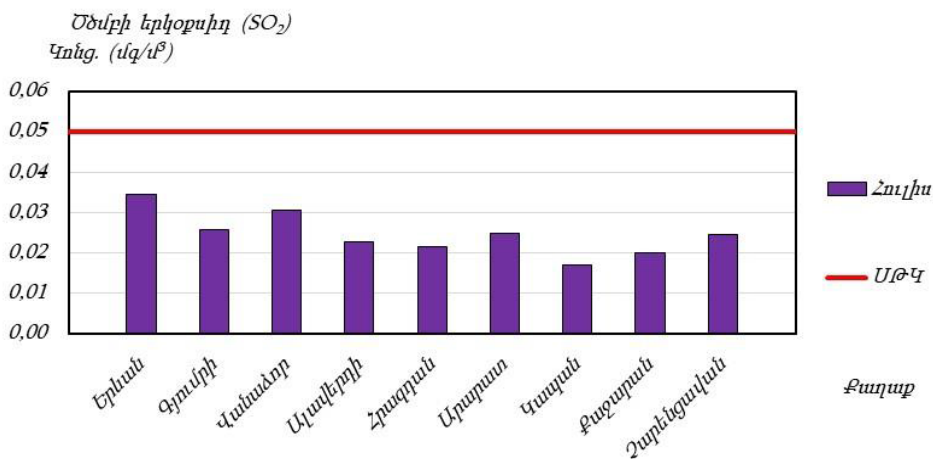
ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից:

Մթնոլորտային օդի ամենամոտ կայանները գտնվում են Երևան քաղաքում: Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու*, ծծմբի երկօքսիդի**, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օդոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան:

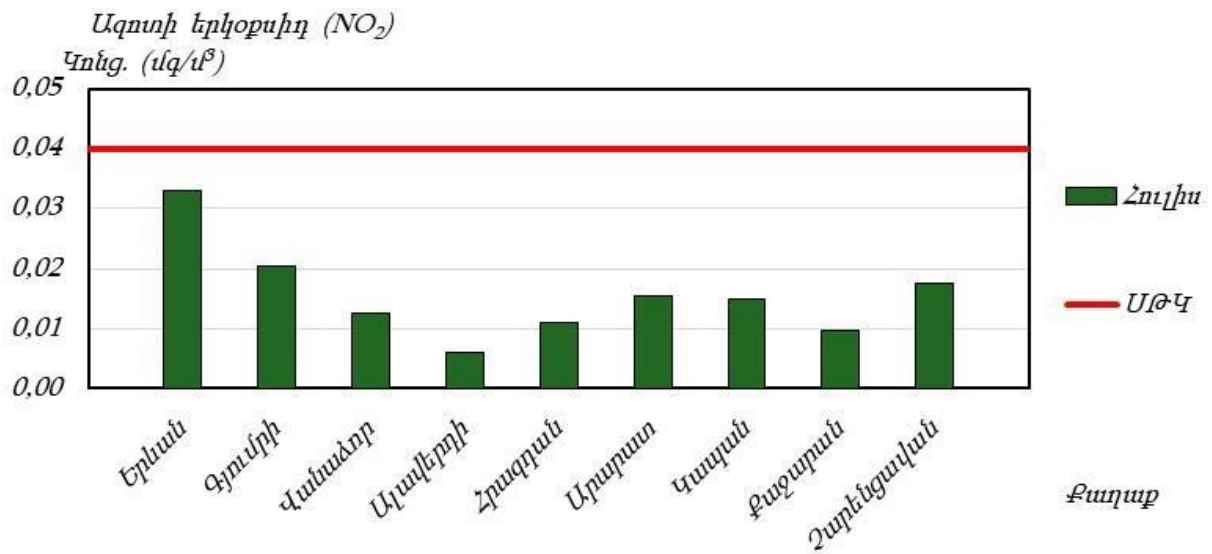
Փոշու հուլիս ամսվա միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է ՄԹԿ-ն Երևան և Արարատ քաղաքում՝ 1.2մ³ անգամ: Փոշու աղտոտվածություն կարող է առաջանալ արդյունաբերական գործընթացների, տրանսպորտային միջոցների, ճանապարհային փոշու, շինարարության, գյուղատնտեսական և այլ գործողությունների հետևանքով:

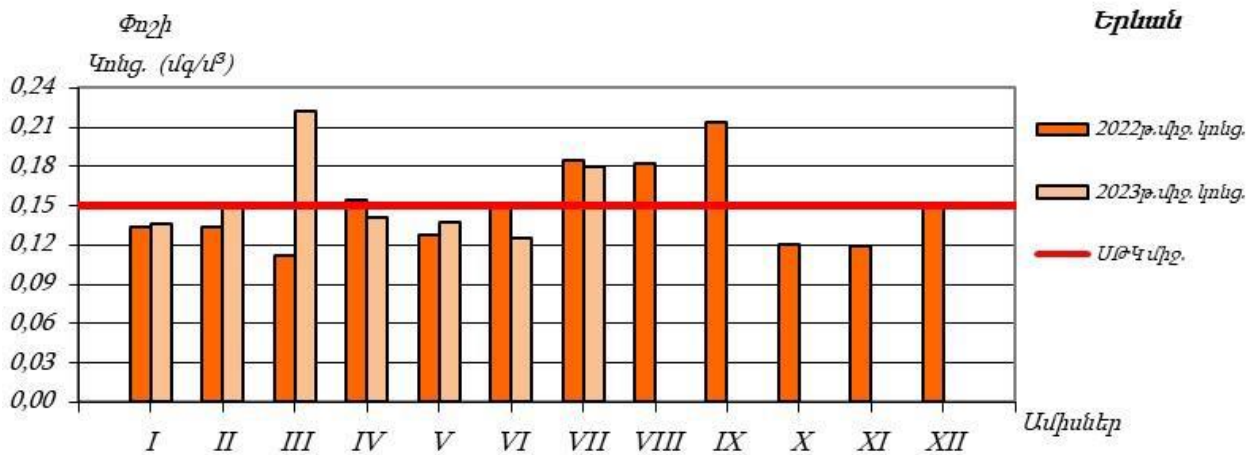
Ծծմբի երկօքսիդի հուլիս ամսվա միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Ծծմբի երկօքսիդը մթնոլորտային օդում առաջանում է ծծումբ պարունակող վառելիքների այրման, ինչպես նաև արդյունաբերական այլ գործընթացների ժամանակ:

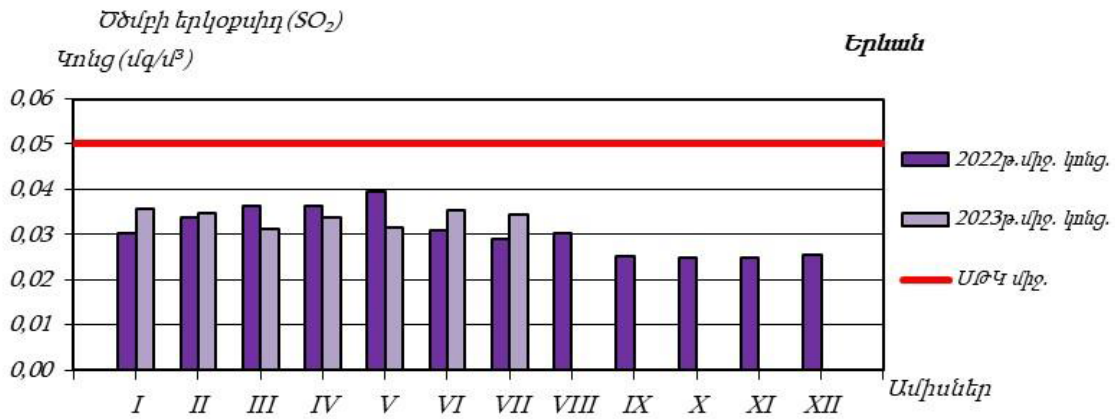
Ազոտի երկօքսիդի հուլիս ամսվա միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի առաջացման գլխավոր աղբյուրն ավտոտրանսպորտն է:

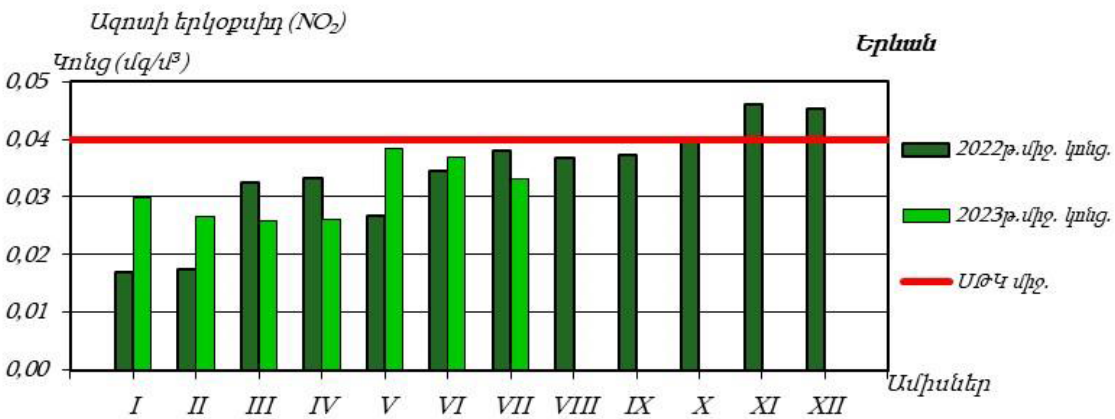
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

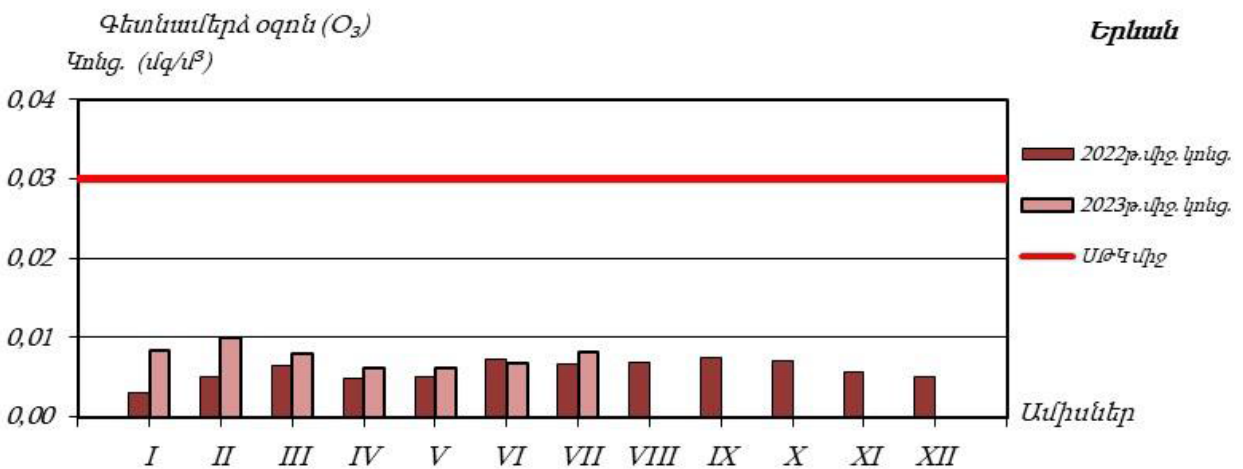
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում գետնամերձ օզոնի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

2.9 ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ և ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ և ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒՅԹԱՅԻՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ.

ՀՀ Արմավիրի մարզի Փարաքար գյուղում գտնվում են ՀՀ կառավարության 15.03.2007թ-ի թիվ 385-ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների հետևյալ ցանկը:

1	ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	Ք.ա. 1 հազ.	գյուղի հվ մասում, «Զվարթնոց» օդանավակայանից 0.5 կմ ամ, այգիների մեջ
2	ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՋՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1943 թ.	գյուղի մեջ
3	ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՋՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1986 թ.	գյուղի մեջ

ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ տարածքի բնության հուշարձանների ցանկը: ՀՀ Արմավիրի մարզում են գտնվում բնության հետևյալ հուշարձանները.

1. ջրագրական հուշարձաններ`

1	«Մեծամոր» լիճ	Արմավիրի մարզ, Տարոնիկ գյուղից մոտ 3 կմ հս-արմ
---	---------------	--

2. Կենսաբանական հուշարձաններ

1.	«Ավազաքեր (պսամոֆիլ) բուսականություն»	Արմավիրի մարզ, քաղ. Վաղարշապատ, Զվարթնոց տաճարի մոտ
2.	«Զրաճահճային բուսականություն»	Արմավիրի մարզ, Մեծամոր լիճ

2.10. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

ՀՀ Արմավիրի մարզը, որպես առանձին վարչատարածքային միավոր, ձևավորվել է 1995 թվականի դեկտեմբերի 4-ին ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքով Արմավիրի, Էջմիածնի, Բաղրամյանի նախկին շրջանների բազայի վրա:

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի տարածքը -1230.952 քառ. կմ (123095.2 հա), կամ ՀՀ տարածքի 4.2%:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքը – 97007.0հա այդ թվում՝ վարելահողեր - 40271.7 հա:

Մարզկենտրոնը - Արմավիր քաղաք:

Քաղաքային համայնքներ – 3

Գյուղական համայնքներ – 94

Բնակչության թվաքանակը - 284.5 հազ. մարդ, այդ թվում՝ քաղաքային - 101.7 հազ. մարդ (35.8 %)

գյուղական - 182.8 հազ. մարդ (64.2 %):

Մարզը բնակչությամբ միատարր, հիմնականում բնակեցված է հայերով: Ազգային փոքրամասնություններից մարզում բնակվում են ասորիներ, քրդեր և քիչ քանակությամբ ռուսներ:

Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում: Մարզը հյուսիսից սահմանակից է Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից ՀՀ Արարատի մարզին, արևմուտքից՝ պետական սահմանով սահմանակից է Թուրքիային:

Արմավիրի մարզը տարածքի մեծությամբ ամենափոքրն է Հայաստանի Հանրապետությունում: Այստեղ է գտնվում Արաքս գետի միջին հոսանքում կառուցված առայժմ միակ ավտոճանապարհային կամուրջը /Մարգարա գյուղի մոտ/, որը հանրապետությունը միացնում է Թուրքիային: Սահմանի երկարությունը 130.5 կմ է Թուրքիայի հետ, որն ընդգրկում է 8 համայնք՝ 34.3 հազար բնակչությամբ կամ մարզի բնակչության 12.1 %-ը:

Մարզի ընդհանուր տարածքը 1230.95քառ.կմ է, կազմում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի 4.2%-ը, մշտական բնակչության թվաքանակը կազմում է 284.5 հազ. մարդ կամ Հայաստանի Հանրապետության բնակչության 8.7%-ը: Գյուղական բնակչությունը՝ 182.8 հազ. մարդ կամ մարզի բնակչության 64.2%, քաղաքայինը՝ 101.7 հազ. մարդ կամ 35.8%: Բնակչության խտությունը՝ 251 մարդ՝ 1 քկմ-ի վրա:

ՀՀ Արմավիրի մարզի տարածաշրջանի ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 595,3 կմ, որից՝ միջպետական նշանակության ճանապարհները - 109.0 կմ, հանրապետական նշանակության ճանապարհները - 96.1 կմ, մարզային նշանակության ճանապարհները - 279.9 կմ, համայնքային նշանակության ճանապարհները - 110.3 կմ:

Արմավիրի մարզում գործում են 121 հանրակրթական դպրոցներ, այդ թվում՝ 2 հատուկ դպրոց, 2 ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ՝ Արմավիրի "Արարատ" և Էջմիածնի <<Գր. Լուսավորիչ>> համալսարանները: Մարզում առկա է 98 գրադարան, որից գործում է 21-ը: Մարզի տարածքում գործում է 9 թանգարան և 1 պատկերասրահ: Մարզում առկա են համայնքային ենթակառուցվածքային 99 մշակույթի տուն, որից լիարժեք գործում են 11-ը, գործում են շուրջ 22 արվեստի, գեղարվեստի, երաժշտական դպրոցներ և մանկապատանեկան մշակութային-հոգևոր

2 կենտրոններ: Մարզում գործում են 58 առողջապահական հիմնարկներ, որոնցից 8-ը մարզպետարանի ենթակայության, համայնքային ենթակայության թվով 50 բուժ. ամբուլատորիաներ ընդգրկում են 43 բուժակ-մանկաբարձական կետեր:

Մարզը հարուստ է պատմամշակութային արժեքներով՝ սբ. Էջմիածին Մայր Տաճարն իր Գանձատնով, Մեծամորի և Զվարթնոցի հնագիտական թանգարանները, Հայաստանի Ազգագրական պետական թանգարանը Սարդարապատում, Զվարթնոց տաճարը, Հայաստանի ստորերկրյա ջրերի ամենամեծ ելքը՝ Այդր լիճը, հին հեթանոսական կենտրոն Բագարանը, «Սուսալեռ» և «Սարդարապատ» հուշահամալիրները: Եզակի հուշարձան է Մեծամորի բլրի լանջին պեղված հինգհազարամյա հնության /բրոնզեդարյա/ մետաղաձուլարանը: Պատմական մեծ արժեք են ներկայացնում ուրարտական քաղաք Արգիշտիխինիլիի ավերակները, դրանց հարևանությամբ Արաքս գետի նախկին հունի ձախ ափին գտնվող հայոց հին մայրաքաղաք Արմավիրը, որը դարեր շարունակ եղել է տնտեսական և մշակութային խոշոր կենտրոն: Քիչ արևմուտք՝ Արաքսի ու Ախուրյանի միախառնման տեղում, նշմարվում են այլ նշանավոր քաղաքի՝ Երվանդունիների թագավորության վերջին մայրաքաղաքի՝ Երվանդաշատի փլատակները:

Արմավիրի մարզում անտառածածկ տարածքները կազմել են 1840հա և շուրջ 1000հա դաշտապաշտպան անտառաշերտեր: 1991-1994թթ. ընթացքում դաշտապաշտպան անտառաշերտերը լրիվ հատվել են, իսկ անտառածածկ տարածքներից քիչ քանակությամբ մնացել են Արմավիր քաղաքի շրջակայքում և Սարդարապատի հուշահամալիրին կից տարածքներում: Մարզում անտառներ հիմնվել են խորհրդային տարիներին, բնական անտառածածկ տարածքներ մարզում չեն եղել: Մարզում անտառ վերականգման աշխատանքները վերսկսվեցին 1998թ.: Սարդարապատի և Արմավիրի անտառտնտեսությունների տարածքներում հիմնվեցին ավելի քան 60հա, հիմնականում արագած բարդիներ: Անտառ վերականգման աշխատանքները մարզի տարածքում հնարավոր է միայն ոռոգման պայմաններում:

Մարզում լուրջ բնապահպանական հիմնախնդիր է հանդիսանում հողերի էռոզիոն պրոցեսների արագացումը: Հանրապետության Կարմիր գրքում գրանցված հազվագյուտ և անհետացող վայրի ֆլորայի 387 տեսակներից յոթը, ֆաունայի 99 տեսակներից 38-ը աճում և բազմանում են Արմավիրի մարզի տարածքում:

Բուսական և կենդանական աշխարհի հիշյալ ներկայացուցիչների պահպանության հարցերը լուծված չեն: Մարզկենտրոնում գործում է հանրապետությունում եզակի կենդանաբուսաբանական այգին, որտեղ պահպանվող և բազմացվող բույսերի և կենդանիների տեսականին մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում: Այգին գործում է անհատ բնասեր Թադևոսյանների ընտանիքի ջանքերով և միջոցներով:

Մարզի տարածքում է գտնվում հանրապետությունում միակ <<Որդան Կարմիր>> արգելավայրը: Պահպանության օբյեկտն է Հալոֆիտ անապատը, որի վրա ապրում է հայկական որդան Կարմիրը: Որդան Կարմիրը էնդեմիկ միջատ է, որը 3 հազարամյակ Հայկական լեռնաշխարհի տարածքում օգտագործվել է կարմիր ներկանյութ ստանալու համար: Արգելավայրը գտնվում է շատ աղետալի վիճակում: Մարզի ռելիեֆը տափարակ, գետալճային, չոր նստվածքներից կազմված, տեղ-տեղ ալիքավոր մակերևույթով տարածք է:

Արմավիրի մարզը գյուղատնտեսական ուղղվածության մարզ է, քանի որ գտնվում է հիմնականում Արարատյան դաշտի բարեբեր հողերի վրա: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են մարզի վարչական տարածքի 78.1%-ը: Մարզում տարիներ շարունակ զարգանում է պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են ինչպես բուսաբուծության /բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն/, այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար: Այս բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը: Մարզում գյուղատնտեսական արտադրությունը հիմնականում կազմակերպվում է 55325 գյուղացիական տնտեսությունների միջոցով:

Մարզում կա գյուղատնտեսական արտադրանքի վաճառքի 5 շուկաներ: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացված է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ակոհոլային խմիչքների արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում: Նախկինում մարզն ունեցել է նաև հզոր արդյունաբերություն, այնպիսի արդյունաբերական գիգանտներ, ինչպիսիքն են եղել պահածոների մի քանի գործարաններ, կահույքի ֆաբրիկաներ, մի շարք ռազմական ուղղվածության գործարաններ:

Այսօր մարզում կան գյուղատնտեսությամբ զբաղվող մանր ու միջին տնտեսություններ, գյուղմթերքներ վերամշակող Արմավիրի <<ՄԱՊ>>, <<Սարդարապատ>>, Էջմիածնի պահածոների գործարաններ: Մարզի տարածքում գտնվում են <<Արմավիր>>, <<Վարդան>> և <<Թալին>> փոքր հիդրոէլեկտրակայանները: Մարզի տարածքում գործում են կարևորագույն նշանակության թվով 150 կազմակերպություններ:

Վերջին տարիներին մարզում զարգանում են ձկնային տնտեսությունները: Մարզում արտադրված ձուկը մեծ պահանջարկ ունի հանրապետությունում: Մարզում թափ է առել շինարարությունը, ամենուր կառուցվում և վերակառուցվում են դպրոցներ, առողջապահական հիմնարկներ և արտադրական փոքր ու միջին ձեռնարկություններ:

Մարզում են տեղակայված հանրապետական նշանակության երկու կարևորագույն կառույցներ՝ ՀԱԷԿ-ը և <<Զվարթնոց>> օդանավակայանը: Երկրի էկոնոմիկայում Արմավիրի մարզի տեղը և դերը որոշող գլխավոր ճյուղը էլեկտրաէներգետիկան է՝ հանձին Հայաստանում և ամբողջ տարածաշրջանում միակ ատոմային էլեկտրակայանի, որը գտնվում է մարզկենտրոնից ոչ հեռու՝ Մեծամոր քաղաքում, որն էլ կառուցվել է ատոմային կայանին սպասարկելու համար: Տուրիստական ցանցը մարզում այնքան էլ զարգացած չէ, բայց հատկապես այս ոլորտում մեծ հնարավորություններ կան ներքին տուրիզմը զարգացնելու

նպատակով՝ կապված Մարդարապատի հուշահամալիրի, Հայոց հնագույն մայրաքաղաքների և այլ պատմամշակութային օբյեկտների մարզում գտնվելու հետ: Մարզն ունի 3 քաղաքային /Արմավիր, Վաղարշապատ, Մեծամոր/ և 94 գյուղական համայնք: Արմավիր քաղաքը (33.6 հազ. բնակիչ) մարզկենտրոնն է, նախկինում՝ Հոկտեմբերյան: Այն Հայաստանի երիտասարդ ու արագ զարգացող քաղաքներից է:

Մարզի ամբողջ տարածքի նկատմամբ կենտրոնական դիրք ունի, գտնվում է Երևան-Վաղարշապատ-Արագած-Գյումրի կարևոր ավտոխճուղու վրա:

Քաղաքը գտնվում է Երևանից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք: Այն հիմնադրվել է 1931թ.-ի հունիսի 26-ին: Այն գտնվում է Երևան մայրաքաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք: Գտնվել է արգավանդ և բարեբեր Արարատյան դաշտում, միջազգային քարավանային առևտրական ուղիների խաչմերուկում: Ժամանակի ընթացքում քաղաքը դառնում է Ուրարտական պետության վարչատնտեսական կարևոր բերդաքաղաքներից մեկը՝ մրցակցելով Վան մայրաքաղաքի հետ: Քաղաքում գործում է 10 հանրակրթական դպրոց, 4 միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություն, գեղարվեստի, երաժշտական դպրոցներ, շախմատի դպրոց, 12 մսուր մանկապարտեզ, մարզադպրոցներ, «Հոբելյանական» մարզադաշտ, բժշկական կենտրոն, 1 համալսարան, 2 մասնավոր հեռուստաընկերություն, տպարան, կապի հանգույց և լայն հեռախոսակապի ցանց, միջազգային կապի կետեր, կենցաղային այլ կոմունիկացիաներ: Երևան քաղաքի հետ հաղորդակցվում է ավտոճանապարհով և դարասկզբին կառուցված երկաթուղով: Արմավիր քաղաքում գործում է մասնավոր բուսակենդանաբանական այգի, ուր պահպանվում են վայրի կենդանիների 80 և բույսերի 40 տեսակներ, որոնց 50%-ը գրանցված է հանրապետության Կարմիր գրքում:

Վերջին տարիներին լայն թափով վերելք է ապրում առևտուրը, բնակարանաշինությունը, փոքր ու միջին բիզնեսը: Քաղաքի առաջին հատակագծի վրա աշխատել է ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանը:

Վաղարշապատ- Էջմիածին քաղաքը (57.36 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 20կմ հեռավորության վրա: Մարզում համայն հայության կյանքում իր բացառիկ

նշանակությամբ և առանձնանում է Վաղարշապատ քաղաքը: Բացառիկ է նրա հոգևոր մշակութային նշանակությունը: Այդ առումով Վաղարշապատը ոչ միայն համահայաստանյան, այլև համակայկական կենտրոն է: Շնորհիվ այն բանի, որ այստեղ գտնվում է Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարը: Մայր տաճարին կից գործում է Հոգևոր ճեմարանը, որը Հայ Առաքելական եկեղեցու ծառայողներ է պատրաստում Հայաստանի և Սփյուռքի համար: Քաղաքում գործող արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ գերակշիռ տեղն ունի ոչ մետաղական հանքային և այլ արտադրանքի արտադրությունը՝ ցեմենտի, կրի և ազրոցեմենտային իրերի արտադրությունը: Քաղաքում գործում է համալսարան, 14 միջնակարգ դպրոց, 20 մսուր մանկապարտեզ, երաժշտական ու արվեստի դպրոցներ, կինոթատրոն, 2 մշակույթի տուն: Վաղարշապատ քաղաքում գործում է ազգագրական թանգարանը, Հովհանես Հովհաննիսյանի տուն-թանգարանը, Մանուկ Աբեղյանի անվան թանգարանը, նկարիչ-քանդակագործ Խորեն Տեր-Հարությանի անվան պատկերասրահը: Քաղաքում գործում է երկրագործության գիտահետազոտական ինստիտուտը: Այստեղ է կառուցվել առաջին թղթի գործարանը, բացվել առաջին դպրոցը: Քաղաքի կենտրոնի կառուցապատումը ձևավորվել է Կոմիտասի անվան հրապարակով՝ քաղաքապետարանի վարչական շենքի և վանքի համալիրի անսամբլային մասնակցությամբ:

Վաղարշապատ քաղաքն իր ներկայիս վիճակով հանրապետության գեղեցիկ և ինքնատիպ ճարտարապետական կերպար ունեցող քաղաքներից մեկն է: Այն շնորհիվ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դարձել է հանրապետության այցելուների և տուրիզմի ամենահետաքրքիր վայրերից մեկը: Մայր Աթոռ համալիրը, Սբ. Հռիփսիմե, Սբ. Գայանե, Սբ. Շողակաթ, Սբ. Աստվածածին եկեղեցիներն ու քաղաքի ճարտարապետական մյուս կառույցները առանձին շուք են հաղորդում քաղաքին: Մեծամոր քաղաքը (10.3 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ: Մեծամոր քաղաքի տարածքը բնակեցված է եղել մ.թ.ա V հազարամյակից մինչև մ.թ. VIII դարը: 1965թ.-ին սկսվել են Մեծամոր ամրոցի դամբանադաշտի պեղումները: Արքունի քաղաքը նշանավոր էր իր աստղադիտարանով, 7 սրբարաններից կազմված

տաճարական համալիրով: Ներկայիս Մեծամորը նշանավոր է ՀՀ ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակը Հարավային Կովկասում: 1969 թվականից բանվորական ավանը աճել է և դարձել 10.3հազ. բնակչություն ունեցող քաղաք /1995թ.-ից/՝ իր համալսարանով, դպրոցներով, առողջապահական հաստատություններով, մշակութային ու սպորտային հաստատություններով: Քաղաքն ունի նաև իր եկեղեցին՝ շրջապատված հրաշալի զբոսայգով:

Արմավիրի մարզը հանրապետության գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության խոշորագույն մարզն է: Այն ընդգրկում է Էջմիածնի, Արմավիրի և Բաղրամյանի տարածաշրջանները:

Մարզի ընդհանուր հողատարածքը կազմում է շուրջ 124218 հա, այդ թվում՝ գյուղալիտանի հողատեսքերը՝ շուրջ 97 հազ. հա:

Մարզն ունի 3 քաղաքային և 94 գյուղական համայնքներ՝ շուրջ 276300 մարդ մշտական բնակչությամբ:

3. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ ԵՎ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը գտնվում է Արմավիրի մարզի Փարաքար բնակավայրի վարչական տարածքում: Նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները կառաջանան հիմնականում շինարարության փուլում՝ քանդման, հողային աշխատանքների, մեքենաների և շինտեխնիկայի շահագործումից առաջացող ծխագազերի արտանետումների, աղմուկի մակարդակի ավելացման և մեքենաների տեղաշարժի ժամանակ, որոնք կլինեն կարճաժամկետ:

Այն ունենալու է սոցիալական դրական ազդեցություն (աշխատատեղ և բնակչության եկամուտների ավելացում, համայնքի սպասարկման ոլորտի բարելավում):

Սույն հաշվետվությամբ նախատեսվում է շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ՝ բնապահպանական կառավարման պլան, որոնց ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա կլինեն նվազագույնը:

Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու օդային ավազան արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտման, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների աշխատելու ընթացքում հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ յուղերի հնարավոր ներթափանցման, աղմուկի մակարդակի բարձրացման, թափոնների կառավարման հետ:

3.1 ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում լինելու են օդային ավազան արտանետումներ՝ տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում ծխազագերի և հողային աշխատանքների(փորման, բեռնման, հարթեցման) ընթացքում, ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով:

Շինարարության փուլում օդային ավազանի հնարավոր աղտոտվածությունը լինելու է կարճաժամկետ և թույլատրելի նորմայի սահմաններում: Շինարարության ընթացքում, հատկապես չոր և շոգ եղանակներին, կատարվելու են շինհրապարակի և ճանապարհի փոշենստեցման աշխատանքներ՝ ջրցան մեքենայով:

Շինարարության փուլում հարակից բնակելի և հասարակական շենքերից բողոքների դեպքում Կապալառուի կողմից կիրականացվի օդի աղտոտվածության գործիքային չափումներ, որոնք կհամեմատվեն Արմավիր քաղաքի նորմերի և էլակետային տվյալների հետ:

Օղային ավազան արտանետումների քանակը մեղմելու, մթնոլորտային օդի որակի վրա հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան,

- մեքենաները շին. հրապարակ մտնելու և դուրս գալու են մաքուր վիճակում,

- օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում,

- բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: Այդ նպատակով կատարվելու են պարբերաբար ստուգումներ,

- գործունեության վայր շինանյութերի և սորուն նյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,

- շինհրապարակում սորուն նյութերը պահվելու են ժամանակավոր ծածկի տակ, ծածկվելու են անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով,

- շինհրապարակը կազմակերպվելու է ցանկապատով,

- բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը:

3.2 ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության իրականացման համար նախատեսվում է 1925,մ³ ծավալի հողային աշխատանքներ: Հողային զանգվածն առաջանալու է շենքի հիմքերի, ժամանակավոր կառույցների տեղադրման, ջրամատակարարման և ջրահեռացման, հրդեհաշիջման, գազատակարարման, էներգամատակարարման համակարգերի կառուցման նախատեսվող աշխատանքներից: Հողային աշխատանքներից հանված հողը՝ հողային գրունտ, շինարարության ընթացքում օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և լիցք անելու համար: Իսկ գրունտները,

որոնք կպարունակեն խոշոր քարաբեկորներ, շինաղբի հետ կտեղափոխվեն համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր:

Գործունեության վայրում բացակայում է բուսահողը, որի պատճառով բուսահողի պահպանման միջոցառումներ չեն նախատեսվում: Գործունեության իրականացման հետևանքով հողային ռեսուրսների պահպանությանն ուղղված նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ընթացքում հողային գրունտն օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման նպատակով,

- հողային աշխատանքների արդյունքում հանված հողային գրունտը մինչև օգտագործելը պահվելու է շինհրապարակում՝ ծածկված անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով,

- շինհրապարակը ապահովված է լինելու արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար,

- շինարարական նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների կամ բետոնապատ մակերեսների վրա,

- նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը,

- շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում,

- մեքենաների անիվների լվացումը կատարվելու է անիվների լվացման հարթակում: Բոլոր մեքենաների անիվների և թափքերի մաքրումը կատարվելու է մինչ շինհրապարակից վերջիններիս դուրս գալը:

3.3 ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից: Համաձայն երկրաբանական ուսումնասիրությունների՝ տեղամասում փորված

հորատանցքներով մինչև 5,4 մետր խորությամբ ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել: Կառուցապատվող տարածքում չկան մակերևութային ջրային ավազաններ կամ առուներ: Ամենամոտ ջրային ռեսուրսը Այդր լիճն է, որը գտնվում է մոտ 10կմ հեռավորության վրա: Ուստի մակերևութային և գրունտային ջրերի վրա ուղղակի ազդեցություն չի կանխատեսվում: Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցանկապատված շինհրապարակի ներսում, ինչը կբացառի և/կամ կնվազեցնի հնարավոր արտահոսքերը և արտանետումները ջրային ռեսուրսներ:

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով մակերևութային հոսքեր,

- տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացման հոսքաջրերը ներքին բակային ցանցով ուղղվելու են շինհրապարակում տեղադրված բիոզուգարան,

- անձրևաջրերը և շինարարական հոսքաջրերը հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1*1.5մ չափերի պարզարան,

- պարզարանում մեխանիկական նստեցման հետևանքով առաջացած տիղմը՝ որպես շինաղբ, ժամանակ առ ժամանակ տեղափոխվելու է աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- ջրցանման համար օգտագործվելու է միայն տեխնիկական որակի ջուր և պարզարանում կուտակված ջուրը,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում:

Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է.

- շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում առկա բիոզուգարանից,

- բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

3.4 ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է խիտ կառուցապատման գոտում:

Բուսական աշխարհ. Տարածքն արդեն ենթարկված է անտրոպոգեն ազդեցությունների, տարածքը կառուցապատված է, բուսականությունը բացակայում է:

Կենդանական աշխարհ. գործունեության ենթակա տարածքն արդեն ենթարկվել է մարդկային գործունեության ազդեցությանը:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներն արդեն կառուցապատված են, ուստի մարդկային գործունի, երթևեկության՝ մեքենաների շարժի, աղմուկի պայմաններում հնարավոր չի կենդանատեսակների, բնադրավայրերի, միգրացիոն ուղիների, ինչպես նաև ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների և կենդատեսակների առկայությունը:

Հաշվի առնելով, որ նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է բնակավայրի տարածքում, կենսաբազմազանությանը վտանգ չի սպառնում և բնապահպանական միջոցառումներ չեն նախատեսվում:

3.5 ԹԱՓՈՆՆԵՐ

Գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարության փուլում առաջանալու են կոշտ թափոններ.

- շինարարական նյութերի մնացորդներ շինարարական աղբի տեսքով (վտանգավորության դաս IV դաս, ծածկագիր՝ 91200601 01 00 4)՝ 14570.3մ³ ծավալով,

- կենցաղային թափոններ՝ աղբ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4) կառուցապատման փուլում՝ 7776կգ/տարի, շահագործման փուլում՝ 12600կգ/տարի:

Այս կարգի թափոնները համաձայն՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. դեկտեմբերի 25-ի N 430-Ն հրամանի՝ ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի՝ պատկանում են վտանգավորության 4 դասին:

Շինարարության փուլում շինարարական աղբը կուտակվելու է համապատասխան անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և տեղափոխվելու է Արմավիրի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված՝ 5 կմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր:

Շինարարության փուլում կենցաղային աղբը կուտակվելու է 2 հատ $1.5 \times 1.0 \text{մ}^3$ մետաղական կամ պլաստմասե աղբահավաք տարողությունների մեջ:

Շինարարական և կենցաղային աղբը պարբերաբար հեռացվելու են մասնագիտական ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Կենցաղային աղբի հաշվարկները

Կենցաղային աղբի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

որտեղ,

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի

n – աշխատողների թիվն է

$$M=27*120=3240\text{կգ/տարի:}$$

Շինարարությունը տևելու է մոտ 0.9 տարի, հետևաբար

$$M=3240*0.9=2916\text{ կգ/տարի:}$$

Շինհրապարակում շինարարական նյութերի մնացորդները (մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:

Շինարարության փուլում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ է պահվելու թափոնների կուտակումներից, շին հրապարակի տարածքում հստակեցվելու է շին աղբի նախնական կուտակման վայրը, չգերազանցելով նախատեսված բարձրության նորմերը,

- շինարարական թափոնները՝ շինաղբ, բետոնյա մնացորդներ, պարկեր և այլն, կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- շինաղբի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկով ապահովված բեռնատարներով, կենցաղային աղբի և շինաղբի հեռացումը կատարվելու է կանոնավոր՝ ըստ անհրաժեշտության,

- շինարարության և շահագործման փուլերում կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր՝ կենցաղային աղբի տեղափոխման պայմանագրի կնքումից հետո,

- բացառվելու է աղբի կուտակումը շինարարակից դուրս՝ այլ բնակելի և հասարակական տարածքներում,

- շինարարական նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը և թափոնները հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:

3.6 ԱՂՄՈՒԿ ԵՎ ԹՐԹՈՒՈՒՄ

Շինարարության ընթացքում աղմուկը և թրթռումները կապված են լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է N2-III-11.3՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» սանիտարական նորմերով: Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում

շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը շինհրապարակին հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին,

- տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործվելու են սարքին վիճակում,

- պարբերաբար ստուգվելու և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները,

- բացառվելու են շինարարության ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ,

- օգտագործվող շին տեխնիկան և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով,

- պահպանվելու են աղմուկի, վիբրացիայի թույլատրելի նորմերը:

3.7 ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված հրդեհների, քամիների, սողանքների, հեղուկ նյութերի արտահոսքի, աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Կառույցների հիմքերի փոստրակները բացելուց և նախագծային նիշերին հասնելուց հետո՝ պարտադիր է ինժեներ-երկրաբանի կողմից հիմնափոսի զննումը և համապատասխան մասնագետի (երկրաբան) եզրակացությունը:

Շինարարության փուլում հակահրդեհային պաշտպանության նպատակով նախատեսվում է հակահրդեհային 5տ տարողության ջրի բաք: Տեղադրվելու են տեղեկատվական ցուցանակներ, որը ներառելու է տեղեկատվություն շենքի

նախագծողի, Կապալառուի և այլ պատասխանատու անձանց (հեռախոսահամար), շինթույլտվության, շինարարության սկզբի և ավարտի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Օդափոխվող և օդամշակման սարքերի տեղադրումն իրականացվելու է ըստ վերջիններիս նշանակության, միկրոկլիմայի պարամետրերի, ըստ շահագործման ռեժիմի, հրդեհային բաժանմունքների և պայթյունահրդեհային վտանգավորության կատեգորիաների:

Շինարարության փուլում գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսված միջոցառումներն են.

- շինհրապարակն ապահովված է լինելու հակահրդեհային միջոցառումների վահանակներով՝ կրակմարիչներով հիդրատներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով,

- շինհրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ և պայթյունավտանգ թափոններից,

- տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են,

- տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար,

- հեղուկ և վտանգավոր նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

3.8 ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված հրդեհների, հեղուկ նյութերի արտահոսքի, աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Շինարարության ընթացքում տեղադրվելու են տեղեկատվական ցուցանակներ, որը ներառելու է տեղեկատվություն շենքի նախագծողի, Կապալառուի և այլ պատասխանատու անձանց (հեռախոսահամար), շինթույլտվության, շինարարության սկզբի և ավարտի վերաբերյալ:

Շինաշխատանքները կատարվելու են պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոններն՝ ըստ ՇՆԵԿ-3-480* նորմերի:

Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը,

- պահպանվելու է ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-0 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների,

- ստուգվելու և ատեստավորվելու են առասանիչ բանվորների գիտելիքները, տեղադրվելու են համապատասխան ցուցանակներ,

- շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու է 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N 87

արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ,

- աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), էլեկտրական սարքավորումների հետ աշխատողները՝ դիէլեկտրիկ գորգով և ձեռնոցներով,

- աշխատողների համար նախատեսվելու է սանիտարական և հանգստի պայմաններ (ժամանակավոր՝ տնակ, հանդերձարան և այլն), որն ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, աթոռ, սեղան, ջեռուցիչ և այլն),

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրվելու են աշխատանքային պայմանների, հնարավոր վտանգների մասին նախագուշացնող նշաններ՝ տեղեկատվական և հակահրդեհային վահանակներ, ճանապարհային երթևեկության, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ,

- վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառվելու է գործնության վայրում խոտանված բեռնիչ սարքերի կուտակումները,

- վերահսկվելու է մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, - նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- ավտոմեքենաները շինհրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,

- բացառվելու է ավտոամբարձիչի սլաքի աշխատանքը՝ սահմանազատված սահմանից դուրս,

- բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող բեռնամբարձիչ մեքենաները, բեռնաբռնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտների կամ տեխնիկական պայմանների պահանջներին,

- տեղադրվելու են լրացուցիչ լուսավորման սարքեր՝ շինհրապարակի լուսավորության համար:

Շահագործման փուլ.

Շահագործման փուլում առևտրի կենտրոնն ապահովված է լինելու բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամների համար տեղաշարժվելու հնարավորություններով և պաշտպանության միջոցառումներով, որոնց լուծումները նախատեսվել են քաղաքաշինության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 10-ի N 253-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան:

Մասնավորապես.

- հաշմանդամների պահանջմունքին հարմարեցվող ունիվերսալ, շարժական տարրերով,
- վերգետնյա անցումներն ապահովված է լինելու թեքահարթակներով,
- մուտքը տարածք կահավորված է լինելու տարածքի վերաբերյալ հաշմանդամների համար մատչելի տեղեկատվության տարրերով:

3.9 ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Գործունեության և մոտակա տարածքներում բացակայում են պատմամշակութային արժեք ունեցող պատմամշակութային և բնության հուշարձանները: Ուստի հնարավոր ազդեցությունների մեղմման միջոցառումներ չի նախատեսվում:

Միաժամանակ շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:

3.10 ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Շինարարության և շահագործման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր: Շինարարության փուլում աշխատելու է 32 մարդ, որից 5 մարդ ճարտարապետա-տեխնիկական անձնակազմ՝ հերթափոխային գրաֆիկով:

Ամենաձանրաբեռնված հերթափոխով աշխատող մարդկանց թիվը կազմելու է 27 մարդ: Աշխատելու են 6 օր՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Շահագործման ընթացքում շենքի հնարավոր առավելագույն աշխատողների քանակը կազմելու է 35 մարդ: Շինարարության ընթացքում առաջանալու են բնակիչների տեղաշարժի ժամանակավոր անհարմարություններ, որոնք հնարավոր է կանխարգելել կառավարման պլանով նախատեսված միջոցառումների կատարման միջոցով:

Շինարարության ընթացքում այլ անձանց իրավունքների սահմանափակում կամ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի խախտում չի նախատեսվում:

Առևտրի կենտրոնի կառուցման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր:

- նոր աշխատատեղերը նպաստելու են համայնքի ու շրջակա բնակավայրերի բնակչության եկամուտների ավելացմանը,

- բնակչության զբաղվածության աճին:

Շինարարության փուլում հնարավոր սոցիալական խնդիրներից խուսափելու համար նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները կատարվելու են սահմանված ժամերին՝ ցերեկը,

- բացառվելու են շինհրապարակից դուրս աղբի և մեքենաների կուտակումները,

- գործելու է բողոքների արձագանքման ընթացակարգը:

3.11 ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԱՉԱՊԱՏՈՒՄ

Լանդշաֆտ. նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքներում (ազդեցության գոտում) լանդշաֆտի վրա վնասակար ազդեցություններ չեն ակնկալվում, քանի որ գործունեությունն իրականացվելու է կառուցապատված տարածքում:

Շինարարության փուլում նախատեսված շինարարական աշխատանքների ազդեցությունը բնական լանդշաֆտի վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով սահմանափակ և կարճատև բնույթ: Դրանք հնարավոր կլինի նվազեցնել շինարարության փուլում՝ բնապահպանական կառավարման պլանով նախատեսված միջոցառումների արդյունքում:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.

- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից,

- շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից,

- կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքներ:

Նախատեսվող կանաչապատման տարածքի մակերեսը կազմում է շուրջ 14.0քմ: Կանաչապատման համար անհրաժեշտ հողաբուսական շերտի ծավալը կկազմի 4.2խմ, որը շինարարության հողային աշխատանքների փուլում հավաքվելու և պահեստավորվելու են ՀՀ կառավարության 02.11.2017թ-ի թիվ 1404-ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

Կանաչապտում. գործունեության ենթակա ազատ տարածքի վրա նախատեսվում է կատարել որոշակի կանաչապատման աշխատանքներ՝ խոտածածկի և ծաղիկների տեսքով: Դրանք ձեռք կբերվեն այգեգործական մասնագիտական խանութներից:

Կանաչապատ տարածքի համար ոռոգումը կատարվելու է գործունեության տարածքից 30մ հեռավորության վրա գտնվող համայնքային նշանակության գոյություն ունեցող ոռոգման ցանցից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Կանաչապատ տարածքի ոռոգումը կատարվելու է Փ89 վերգետնյա պլաստիկ խողովակներով ցնցուղային եղանակով:

Ոռոգման նպատակով ջրապահանջը որոշվում է СНиП 2.04.02-84-ի համաձայն(1մ² ոռոգման նպատակով անհրաժեշտ է 0,3-0,4լ ջուր), հետևաբար.

$$W = (M \times 0,4) \times m$$

Որտեղ, M – կանաչապատման ենթակա տարածքն է ըստ կանաչապատման տեսակային կազմի,

m – ոռոգման հաճախականությունը կախված սեզոնից և կլիմայական առանձնահատկությունից,

հետևաբար,

$$W = 14 \times 0,4 \times 25 = 140 \text{լ/ջուր կամ } 0,14 \text{մ}^3/\text{տարի ջուր (տարվա կտրվածքով):}$$

4. ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի և հսկողություն իրականացնող այլ մարմինների կողմից նախատեսվող կանոնավոր հսկողություն է:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում,
- բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով,

- տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող կազմակերպությունը կամ անձը պարտավոր է ժամանակին Պատվիրատուին և/կամ նախագծային կազմակերպությանը տեղեկացնել՝ նկատած անհամապատասխանությունները,

- բոլոր աշխատողներն իրազեկվելու են աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,

- խստիվ պահպանվելու են շինարարության կանոնները և անձնական պաշտպանության նորմերը,

- հակահրդեհային պահանջների՝ ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխանության պահպանում,

- թափոնների տեղափոխում՝ համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա,

- կապալառուի կողմից ապահովվելու է նախագծով նախատեսված բոլոր աշխատանքների պատշաճ իրականացումը,

- կատարվելու է ամբարձիչի ժամանակի և բեռնունակության օգտագործման պարբերաբար և դիտողական ստուգում,

- իրականացվելու են շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառվելու նպատակով,

- հարակից շենքերի բնակչության հնարավոր բողոքների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ,

- շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը կատարվելու է շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում,

- նշանակվելու է արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում,

- պահպանվելու է շինարարության իրականացման ժամանակացույցը,

- ապահովվելու է բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքների իրականացումը:

Բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսված ծախսերը կազմում է տարեկան մոտ 150,0 հազար դրամ, ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կներդրվի բողոքների արձագանքման մեխանիզմ (ԲԱՄ), որը հիմնականում ուղղված կլինի շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հասարակության կողմից իրականացվող գործունեության վերաբերյալ դժգոհությունների ստացմանը, գնահատմանն ու լուծմանը:

Շինարարական բոլոր տեղամասերում ապահովվելու է կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:

5. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ (ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ) ՊԼԱՆ

1	Օդային ավազան	<p>Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան, - մեքենաները շին. հրապարակ մտնելու և դուրս գալու են մաքուր վիճակում, - օգտագործվող տեխնիկան, <p>սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում,</p> <ul style="list-style-type: none"> - բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: Այդ նպատակով իրականացվելու են պարբերաբար ստուգումներ, - գործունեության վայր շինանյութերի և սորուն նյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ 	Կապալառու	Ձեռնարկող

		<p>նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինհրապարակում սորուն նյութերը պահվելու են ժամանակավոր ծածկի տակ, ծածկվելու են անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով, - շինհրապարակը կազմակերպվելու է ցանկապատով և անթափանց թաղանթով, - բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը: 		
2	Հողային ռեսուրսներ	<p>Հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և թափոնների ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների ընթացքում հողային գրունտն օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման նպատակով, - հողային աշխատանքների արդյունքում հանված հողային գրունտը մինչև օգտագործելը պահվելու է շինհրապարակում՝ ծածկված անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով, - շինհրապարակն ապահովված է լինելու արտահոսքը կանխող/մաքրող 	Կապալառու	Ձեռնարկող

		<p>սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար,</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների կամ բետոնապատ մակերեսների վրա, - նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը, - շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում, - մեքենաների անիվների լվացումը կատարվելու է անիվների լվացման սարքի միջոցով: Բոլոր մեքենաների անիվների և թափքերի մաքրումը կատարվելու է մինչ շինհրապարակից վերջիններիս դուրս գալը: 		
3	Ջրային ռեսուրսներ	<p>Գործունեության իրականացման ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են.</p> <ul style="list-style-type: none"> - փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով 	Կապալառու	Ձեռնարկող

		<p>մակերևութային հոսքեր, - տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացման արտադրական հոսքաջրերը հեռացվելու են բիոզուգարան, - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կետերում, - անձրևաջրերը և շինարարական հոսքաջրերը հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1*1.5մ չափերի պարզարան, - պարզարանում մեխանիկական նստեցման հետևանքով առաջացած տիղմը՝ որպես շինադր, ժամանակ առ ժամանակ տեղափոխվելու է աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով, - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում, - ջրցանման համար օգտագործվելու է միայն տեխնիկական որակի ջուր:</p> <p>Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է. - շինարարության փուլում</p>		
--	--	---	--	--

		<p>աշխատողներն օգտվելու են տարածքում առկա բիոզուգարանից,</p> <ul style="list-style-type: none"> - բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմքունքներով: <p>Շենքի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերը միացվելու են քաղաքային ջրատարին և կոյուղատարին:</p>		
4	Թափոններ	<p>Թափոնների հնարավոր ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմվելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ է պահվելու թափոնների կուտակումներից, - շին հրապարակի տարածքում հստակեցվելու է շին աղբի նախնական կուտակման վայրը, - շինարարական թափոնները՝ շինաղբ, բետոնյա մնացորդներ, պարկեր և այլն, կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, - շինաղբի տեղափումը կատարվելու է 	Կապալառու	Ձեռնարկող

		<p>փակ ծածկով ապահովված բեռնատարներով, - կենցաղային աղբի և շինաղբի հեռացումը կատարվելու է կանոնավոր՝ ըստ անհրաժեշտության, - շինարարության և շահագործման փուլերում կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր, - բացառվելու է աղբի կուտակումը շիհրապարակից դուրս՝ այլ բնակելի և հասարակական տարածքներում, - շինարարական նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը և թափոնները հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից: Շահագործման փուլում նախատեսվում է. -տրնսֆորմատորի տեղադրման վայրի հատակը բետոնապատ է՝ հնարավոր յուղային հոսքը հողային, ջրային ռեսուրսներ կանխելու համար, - անհրաժեշտության դեպքում ենթակայանի</p>		
--	--	---	--	--

		<p>վերանորոգումը կատարվելու է «ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի մասնագետների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով,</p> <ul style="list-style-type: none"> - հալոգեններ, դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով: - հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են spill kit կոչված ներծծիչ կտորները, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը, - աղտոտված լաթերը հանձնվելու են թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ 1/10 հարաբերությամբ խառնվում են կենցաղային աղբին և տեղափոխվում են աղբավայր: 		
5	Աղմուկ և թրթռում	<p>Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, 	Կապալառու	Ձեռնարկող

		<ul style="list-style-type: none"> - տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները, - բացառվելու են շինարարության ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ, - օգտագործվող շին տեխնիկան և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով, - աղմուկի, վիբրացիայի թույլատրելի նորմերի պահպանում: 		
6	Արտակարգ իրավիճակներ	<p>Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվելու են.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինհրապարակն ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, տեսահսկման և ազդանշանային համակարգերով, հակահրդեհային 	Կապալառու	Ձեռնարկող

	<p>Ճահագործման փուլ</p>	<p>միջոցառումների վահանակներով, - շինհրապարակը ժամանակ առ ժամանակ մաքրվելու է հրդեհավտանգ և պայթունավտանգ թափոններից, - տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման նպատակով, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են, - տեղադրվելու են ձայնային ազդանշաններ՝ վթարների կանխարգելման համար, - հեղուկ և վտանգավոր նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար: Շենքն ապահովված է լինելու. - արտակարգ իրավիճակների դեպքում առևտրի կենտրոնի նկուղային հարկը ծառայելու է բնակչության համար որպես ապաստարան, - դիտարկման և վերահսկման էլեկտրոնային</p>		
--	--------------------------------	--	--	--

		<p>համակարգով համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 12. 04.2018թ N 426-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների,</p> <ul style="list-style-type: none"> - էլեկտրամատակարարման ավտոմատ անջատիչներով, վթարային էլքի ցուցանիշներով, հակաձխային օդափոխության արտածման համակարգերով, - արտաքին լուսավորության, օդափոխության, սառմամատակարարման համակարգերով, տեսախցիկներով, - ավտոմատ հակահրդեհային ազդանշանային համակարգերով՝ հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով: Շենքի յուրաքանչյուր սենյակում (2-ից ոչ պակաս) տեղադրվելու են հակահրդեհային ազդանշանային, ձայնալուսային սարքեր, - հրդեհի ազդանշանի դեպքում՝ տարածքների օդափոխության համակարգերի անջատում: <p>Շենքի էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շենքի արտաքին պատերի ջերմամեկուսիչ նյութերով պատում՝ 40մմ հաստության 		
--	--	--	--	--

		<p>պենոպլեքսով, - նորմավորված հրակայուն, ջրամեկուսիչ, գոլորշակայուն նյութերի, հերմետիկ փակվող պատուհանների դռների օգտագործում:</p>		
7	<p>Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն</p>	<p>Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է. - պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, - պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-0 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները, - մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների,</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>Ձեռնարկող</p>

		<p>- ստուգվելու և ատեստավորվելու են առասանիչ բանվորների գիտելիքները, տեղադրվելու համապատասխան ցուցանակներ,</p> <p>- շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ,</p> <p>- աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), էլեկտրական սարքավորումների հետ աշխատողները՝ դիէլեկտրիկ գորգով և ձեռնոցներով,</p> <p>- աշխատողների համար նախատեսվելու է սանիտարական և հանգստի պայմաններ (տնակ, հանդերձարան և այլն), որն ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, աթոռ, սեղան, ջեռուցիչ և այլն),</p> <p>- շինհրապարակում և հարակից</p>		
--	--	--	--	--

		<p>տարածքում տեղադրվելու են աշխատանքային պայմանների, հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ՝ տեղեկատվական և հակահրդեհային վահանակներ, ճանապարհային երթևեկության արգելող նշաններ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառվելու է գործնության վայրում խոտանված բեռնիչ սարքերի կուտակումները, - վերահսկվելու է մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, - նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, - ավտոմեքենաները շինհրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով, - բացառվելու է ավտոամբարձիչի սլաքի աշխատանքը՝ սահմանազատված սահմանից 		
--	--	---	--	--

		<p>դուրս, - բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբոնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտների կամ տեխնիկական պայմանների պահանջներին, - տեղադրվելու են լրացուցիչ լուսավորման սարքերի՝ շինհրապարակի լուսավորության համար:</p>		
	<p>Շահագործման փուլ.</p>	<p>Շահագործման փուլում շենքն ապահովված է լինելու հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժվելու համար անհրաժեշտ պայմաններով՝ ՀՀՇՆ 1/-11.07.01-2006 շինարարական նորմերին համապատասխան: Մասնավորապես. - հաշմանդամների պահանջմունքին հարմարեցվող ունիվերսալ, շարժական տարրերով, - վերգետնյա անցումներն ապահովված է լինելու թեքահարթակներով, - մուտքը տարածք կահավորված է լինելու տարածքի վերաբերյալ հաշմանդամների համար մատչելի</p>		

		տեղեկատվության տարրերով:		
8	Սոցիալական	<ul style="list-style-type: none"> -Շենքի կառուցման և շահագործման ընթացքում բացվելու են նոր աշխատատեղեր, - նոր աշխատատեղերը նպաստելու են համայնքի ու շրջակա բնակավայրերի բնակչության եկամուտների ավելացմանը, Շահագործման փուլում առևտրի և սպասարկման շենքի կառուցումը կնպաստի. - բնակչության զբաղվածության աճին, - քաղաքի սպասարկման ոլորտի բարելավմանը: 	Կապալառու	Ձեռնարկող
9	Տարածքի բարեկարգում	<p>Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից, - շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից, - կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքներ: 	Կապալառու	Ձեռնարկող

6. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ (ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ) ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

h h	Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Մոնիթորինգի Վայրը	Իրականացման ձևը	Ժամանակամիջոց	Մոնիթորինգ Կատարող/ Վերահսկող
1	Շինարարության ընթացքում օդային ավազան, ջրային և հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և կեղտաջրերի ներթափանցման բացառելուն ուղղված	- Փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումների, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ, - ջրային և հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրությունների կատարում, - կեղտաջրերի հեռացման՝ բիոզուգարանի տեղադրում	Գործունեության ենթակա տարածքում	Ստուգայցեր, գործիքային ստուգումներ	Շինարարության փուլում՝ ամենօրյա պարբերաբար	Կապալառու Ձեռնարկող
2	Արտակարգ իրավիճակներ և աշխատանքի անվտանգություն	- Աշխատողների իրազեկում՝ աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,	Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքում	Իրազեկումներ և Ստուգումներ	Պարբերաբար	Կապալառու

		<p>- շինարարության կանոններ ի և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն, -բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ -հակահրդեհային պահանջների ապահովում՝ ՀՀՇՆ 21-01- 2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխան:</p>		ստուգայցեր	Ամենօրյա ռեժիմով,	Ձեռնարկող Համապատաս խան գերատեսչությ ան տեսչական մարմին
3	Նյութեր	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից,	Լիցենզավորված կազմակերպությունն է	Մատակարարման ընթացքում	Շինարարության փուլում	Կապալառու Ձեռնարկող

			րի պահեստներ			
4	Թափոն	Թափոնների կանոնավոր տեղափոխում:	Գործունեության ենթակա տարածքից	համապատասխան և պայմանագրերի հիման վրա տեղափոխում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու
5	Շինտեխնիկա և տրանսպորտային միջոցներ	- Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում, - ամբարձիչի ժամանակի և բեռնունակության օգտագործում, - շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղման իրականացում:	Շինհրապարակ շինհրապարակից դուրս	Ստուգայցեր Դիտողական ստուգումներ, մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:	Շինարարական և աշխատանքների կատարման ընթացքում Պարբերաբար Շինարարական և աշխատանքների կատարման ընթացքում	Կապալառու Ձեռնարկող
6	Կանաչապատում	Վերականգնել և բարեկարգել շրջակա	Գործունեության տարածք	Դիտողական ուսումնասիրություն	Շինարարական աշխատանքների	Ձեռնարկող Վերահսկողակ

		տարածքը:		ն	ավարտից հետո	ան մարմիններ
7	Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում բողոքների արձագանքում	Բողոքների, դիմումների առկայություն	Գործունեության վայր	Դիմումների, արձագանքում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու Ձեռնարկող

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ, ՓԱՐԱՔԱՐ ՀԱՄԱՅՆՔ
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԾՍԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ) N 277 / 21.12.2022թ.
Լրամշակված՝ 10.07.2023թ.**

Օբյեկտ

Մեծածախ առևտրի կենտրոնի կառուցում
(կառուցվող, վերակառուցվող, ուժեղացվող, վերականգնվող օբյեկտի անվանումը հակիրճ բնորոշումը)

Որակայնության աստիճանը՝ 4-րդ կատեգորիա /բարձր որակայնության/
(հզորությունը, որակայնության աստիճանը/կատեգորիան)

Հասցեն

Աշխարհանքային նախագծային փաստաթղթերի մշակման
(ն. գծման փուլը)
Արմավիրի մարզ, Փարաքար համայնք, գյուղ Փարաքար, Մերձավանի խճուղի 31
/հողամասի կադաստրային ծածկագիրը՝ 04-094-0005-0002/
(շինարարության կամ փոստային հասցեն)

Կառուցապատող

«ԲԵՌԿՈՒՏ 555» ԱԿ

Նյութատրամբի տրամադրման հիմքերը 1. Կառուցապատողի հայտը, 2. Էսքիզային նախագիծը:
3. Անշարժ գույքի սեփականության վկայականը՝ N 12122022-04-0027:

(կառուցապատման նպատակով 33 օրենսդրության սահմանված կարգով հողամասի տրամադրում, անշարժ գույքի փոփոխման, քաղաքաշինական այլ գործունեության հետ առնչվող անհրաժեշտ փաստաթղթեր)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹՎԱԳԻՐԸ

1. Հողամասը գտնվում է Բնակավայրերի հասարակական կառուցապատման գոտում
(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործառական նշանակությունը):

2. Հողամասի չափերը 0.26 հա
(հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշանարձանը, մակերեսը / հա)

3. Հողամասի առկա վիճակը Ռեիեֆը՝ անշան թեքությամբ, հողամասում առկա է ինքնակամ պարիսպ, պահակակերպ և օժանդակ շինություն, օժանդակ շինությունը ենթակա է քանդման:
(առնչվող ընդհանուր, շենքերի /այլ բնակավայրի/ քանդման ենթակա/առկայությունը, օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, բարեկարգումը և այլն)

4. Տրանսպորտային պայմանները Մերձավանի խճուղի:
(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

5. Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ /ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր/
Կից տարածքով անցնող ինժ. հաղորդագծեր

(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ բնակավայրի/ստորգետնյա)

6. Կից հողամասեր Մերձավանի խճուղի, հարևան մասնավոր սեփականության հողամասեր:
(կից հողօգտագործողների անվանումը և դրանց սահմանները համաձայն ներկայացված սխեմայի)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և /կամ/ պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ /պահպանական գոտիներ/
չկան
(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. Հատակագծային սահմանափակումներ Հարևան հողամասերի սահմանագրից մինչև 1.0 մ հեռավորությամբ ճակատներում բացվածքներ չնախատեսել, մինչև 3.0 մ հեռավորությամբ ճակատներում բացվածքները նախատեսել վերնափորումների փոքրով /ներքևի նիշը հափակից՝ առնվազն 2.0 մ/:

(նյութատրամբում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ բնակավայրի/ստորգետնյա)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջները Մշակել մեկ հարկանի մեծածախ առևտրի կենտրոնի նախագիծ՝ 04-094-0005-0002 կադաստրային ծածկագրով հողամասի սահմաններում:

(նյութով 33 օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ սահմանվող կազմավորվող քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից)

9.1. Օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից _____

9.2. Հեռավորությունը հարևան հողատիրներից (օբյեկտներից) /մետր/ _____

9.3. Թույլատրելի բարձրությունը /մետր/ _____ մինչև 8.0 մ

9.4. Կառուցապատման խտության գործակիցը /կառուցյալ/կառուցյալների/ ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին/ _____ մինչև 80%

9.5. Կառուցապատման տոկոսը /կառուցապատվող/անջրանցիկ/ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ %-ով/ _____ առնվազն 20 %

9.6. Կառուցապատման տոկոսը /կառուցապատ մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ %-ով/ _____

9.7. Այլ պահանջներ. Նախագծի կազմում ներկայացնել: 1. փողակապման գծագիր, փողակապման համար հիմք վերցնել շրջակայքում առկա այն շինությունները, որոնք գրանցված են կադաստրային քարտեզում, 2. շենք-շինությունների փոխնիական բնութագրերը (ընդհանուր մակերես, կառուցապատման մակերես, կառուցապատման փուլ, խտություն և այլն) _____

10. Բողաձայնում գտնվող շենքերի և շինությունների քանդման կամ տեղափոխման պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը _____

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմաններ _____

12. Ինժեներական սարքավորումներ, ցանցեր Սիացնել գործող ինժեներական ցանցերին՝ ըստ իրավասու կազմակերպությունների կողմից տրված տեխնիկական պայմանների: _____

12.1. Ջրամատակարարում	«Վեոլիա-ջուր» ՓԲԸ	Ըստ մատակարարող կազմակերպությունների տեխնիկական պայմանների
12.2. Կոյուղի	Փարաքարի «Բարեկարգում» փնթիկություն	
12.3. Էլեկտրամատակարարում	«Հայաստանի էլ. ցանցեր» ՓԲԸ	
12.4. Տաք ջրամատակարարում	---	Ներքին, տեղային
12.5. Գազամատակարարում	«Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ	Ըստ մատակարարող կազմակերպ. հետ կնքված պայմանագրի
12.6. Էլեկտրոնային մալուխատարի տեղադիրքը	Ըստ պայմանագրի	
12.7. Ոռոգում	-----	-----
12.8. Աղբահանություն	Փարաքարի «Բարեկարգում» փնթիկություն	Ըստ պայմանագրի

13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում _____ **Քացառել մակերևութային և փանիքային ջրերի արգելափակումը հարևան հողամասեր:** _____
(ռելիեֆի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումներ)

14. Բարեկարգում **Տարածքը բարեկարգել:** _____
(կանաչաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, զովազդ և այլն)

15. Եինարարական նյութեր **Առողջության համար վտանգավոր նյութեր /օր.՝ ազբեստ/ չնախատեսել:** _____
(չինարարական նյութերի օգտագործման վերաբերյալ առաջարկություններ)

16. Պաշտպանական կառույցներ _____
(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)

17. Հակահրդեհային պահանջներ **Ըստ նորմատիվ պահանջների** _____
(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)

18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաչափ խմբերի պաշտպանության միջոցառումները _____ **Ըստ ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՍՆ 3.02-05-2003) պահանջների** _____

19. Շրջակա միջավայրի պաշտպանում **Շին. աղբի տեղափոխումը կատարել ըստ համայնքապետարանի «Բարեկարգում» տնօրինության հետ կնքված պայմանագրի:** _____
(շրջակա միջավայրը վտանգավոր աղբեղություններից քացառելու միջոցառումները)

20. Եինարարության կազմակերպում **Ներկայացնել շինհրապարակի կազմակերպման գծագրեր և շին. աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց:** _____
(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության քացառման, տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

21. Անաչափարանի գործողության ժամկետը **երկու փարի, նախագիծը՝ մեկ փուլով:** _____
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը **---Համալիր փորձաքննություն---**
ներկայացվող պահանջներ **Համաձայն 77 Կառավարության 19.03.2015թ. թիվ 596-Ն որոշման** _____
(77 օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)

23. Սիջանկյալ համաձայնեցում _____
(իրավասու մարմնի հետ կամ քաղաքաշինական խորհրդում նախագծային նյութերի նախնական համաձայնեցում)

24. Հասարակական քննարկումներ **Ձեռք բերել հարևան հողօգտագործողների գրավոր համաձայնությունը** _____
(77 օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումներ **Փարաքարի համայնքապետարան**
(օբյեկտի համաձայնեցման օրենքով սահմանված պահանջները՝ բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև կարգի 4.8 կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեվականալիտոզ/օգտագործողի հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում _____

27. Այլ պայմաններ **Կախազիծող համաձայնեցումներ կայացնել երեք օրինակից** _____

ՓԱՐԱՔԱՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎՈՐ

ՊԱՎԻԹ ՄԻՆԱՅԱՆ

Կատարող՝ Հ. Միքայելյան
հեռ. 0231 6 00 42

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Կադաստրի կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 17 հոկտեմբերի 2019 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ԳԱԳԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐՍԵՆԻ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Արմավիր, համայնք Փարաքար Մերձավանի խճուղի թիվ 29 արտադրամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Առուվաճառքի պայմանագիր 14.10.2019թ. թիվ 7217

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 04-094-0005-0009

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.5931

Նպատակային նշանակությունը՝ արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման եւ այլ արտադրական նշանակության

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Արդյունաբերական օբյեկտների Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 17102019-04-0065, գաղտնաբառ՝ 9LK1MYJ3XNMI

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՅՄԱՆ

Կադաստրի
կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 17 հոկտեմբերի 2019 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ԳԱԳԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐՍԵՆԻ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Արմավիր, համայնք Փարաքար Մերձավանի խճուղի 31 հողամաս

3. ԳՐԱՆՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի վաճառքի պայմանագիր 14/10/2019թ.

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 04-094-0005-0002

Մակերեսի չափը (հա)՝ 0.26

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 17102019-04-0001, գաղտնաբառ՝ RJAEKV6WDFQP

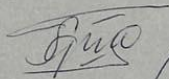
Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

Ես՝ Գագիկ Արսենի Գրիգորյանս , (անձնագիր AU0406678) հանդիսանալով Արմավիրի մարզ, Փարաքյար համայնք , Մերձավանի խճուղի 29 ինչպես նաև 31 հասցեների սեփականատերը (կադաստրային ծածկագիր 04-094-0005-0009 , 04-094-0005-0002) ունենալով պայմանգիր << Վեոլիա Ջուր >>ՓԲԸ հետ և հանդիսանալով բաժանորդ (բաժանորդման կոդ 33-0284-001) տալիս եմ իմ համաձայնությունը վարձակալ <<Բեռկուտ 555>>ԱԿ-ին ՀՎՀՀ 01801273 վարձակալած տարածք՝ Մերձավանի խճուղի 31 համատեղ ջուր օգտագործելու վերաբերյալ :

Հանաձայնագիրը կնքված է 5 տարի ժամկետով :

Համաձայնեցված է Գագիկ Գրիգորյանի

<<Բեռկուտ 555>>ԱԿ-ի

ի դեմս նախագահ Արսեն Գրիգորյանի հետ

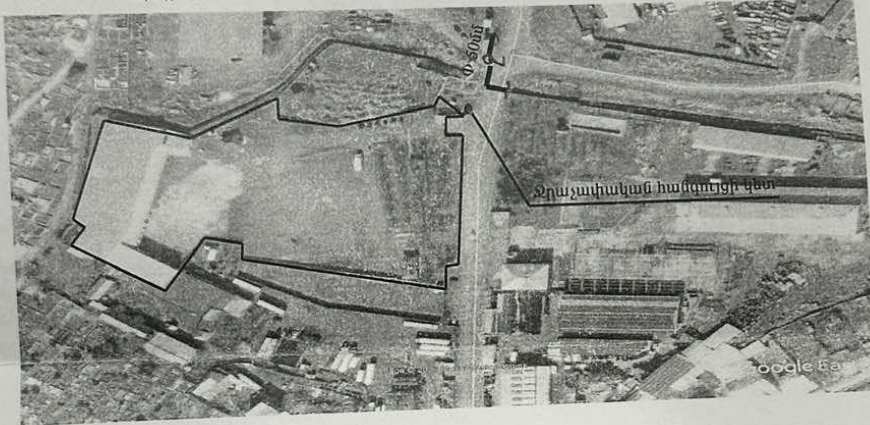

Ջրաչափի վերատեղադրման սխեմա ՎՋ/Ս- 636

մ.Արնավիր, Խ.Փարաքար Մերձավանի
խճուղի 29 արտադրամաս
Տարածքի հասցե/

Գազիկ Գրիգորյան
Անուն, ազգանուն/

098333366
Հեռախոսահամար/

Գործող խողովակի տրամագիծը, ճնշումը, տեսակը	d=50մմ, P=1.2մթն. պ/Էթ
Միացման կետի տեղը	Տարածքի դիմացով անցնող ջրագծից
Միացման տրամագիծը	d=20մմ
Ջրաչափի տրամագիծը, դասը և տիպը	d=15մմ
Այլ պահանջներ	1.Ջրագծի միացման կետը բողմել անփոփոխ 2.Ջրաչափը վերատեղադրել տարածքից դուրս տարածքի դիմաց 3.Ջրաչափի համար կառուցել դիտահոր 4.Բաժանորդային քարտ N.33-0284-001
Ջրամատակարարման գրաֆիկ	Շուրջօրյա

«Շահումյան» տեղամասի պետ՝

Ա.Օհանյան
Ա.Օհանյան

Ինճեներական խճի պատասխանատու՝

Գ.Արղղանյան
Գ.Արղղանյան

Մ.Բալայան

Կատարող *Ս.Խաչատրյան* Ս.Խաչատրյան

Ջուր

Գազիկ Գրիգորյանին
/հասցեն՝ ք. Երևան, Եղբայրության փող. 22/27 /

«23» ապրիլի 2021թ.
N 10119

Առարկան՝ Պարզաբանում դիմումի վերաբերյալ

Հարգելի պարոն Գրիգորյան,

Ի պատասխան Ձեր դիմումի՝ կից ներկայացվում է Արմավիրի մարզ, գ. Փարաքար, Մերձավանի խճուղի 29 հասցեի ջրագծի վերակառուցման ՎՋ/Մ-636 սխեման, համաձայն որի անհրաժեշտ է կառուցել դիտահոր և կրկին դիմել «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ՝ ջրաչափի տեղադրման հարցին ընթացք տալու համար:

Առդիր՝ 1 էջ:

Հարգանքով՝

Գլխավոր տնօրեն

Մ. Շախինյան

Պատասխանատու՝
Լ. Մարտիրոսյան

ՀՀ ԵՐԵՎԱՆԻ «ՎԵՈՒԼԻԱ ՋՈՒՐ» ՓԲԸ
ԵԼՆՑ 10119
«23» 04 20 21

ՀՀ, ք. Երևան, 375025, Արուսյան 66ա
Հեռ.՝ 1-85, 0-800-00-185, 011-300-185
Էլ. փոստ՝ office@vjur.am
Վեբ-էջ՝ www.veolia.am

RA, Yerevan, 375025, Str. Abovyan 66a
Tel.: 1-85, 0-800-00-185, 011-300-185
E-mail: office@vjur.am
Web site: www.veolia.am